

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT PRACY, SPRAW SOCJALNYCH I ZDROWIA

KPZ-41011-2003

Nr ewid. 33/2004/P/03/101/KPZ

Informacja

o wynikach kontroli

sprawowania zapobiegawczego

i bieżącego nadzoru

przez Państwową Inspekcję Sanitarną

Warszawa

lipiec

2004 r.

Misją: *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizją: *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa.*

Informacja

o wynikach kontroli

sprawowania zapobiegawczego

i bieżącego nadzoru

przez Państwową Inspekcję Sanitarną

Dyrektor Departamentu
Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia

Lech Rejnuś

Akceptuję

Piotr Kownacki
Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, dnia lipca 2004 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
00-950 Warszawa
tel./fax: 0 – prefiks – 22-825 44 81
www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

	str.
1. Wprowadzenie	4
2. Podsumowanie wyników kontroli	5
2.1. Ogólna ocena wyników kontroli	5
2.2. Synteza wyników kontroli	6
2.3. Uwagi końcowe i wnioski	9
3. Ważniejsze wyniki kontroli	11
3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych	11
3.2. Istotne ustalenia kontroli	17
3.2.1. Realizacja zadań przez Państwową Inspekcję Sanitarną	17
3.2.1.1. Działania Głównego Inspektora Sanitarnego	17
3.2.1.2. Wykonywanie zadań należących do kompetencji Państwowych Wojewódzkich Inspektorów Sanitarnych	18
3.2.1.3. Podmiotowy zakres nadzoru sanitarnego	20
3.2.1.4. Wydawanie decyzji administracyjnych	22
3.2.1.5. Uchybienia w sprawowaniu nadzoru sanitarnego	23
3.2.1.6. Egzekwowanie decyzji nakazujących usunięcie uchybień	24
3.2.1.7. Rzeczoznawcy do spraw sanitarnohigienicznych	27
3.2.1.8. Prowadzenie działalności gospodarczej przez pracowników PIS i ich rodziny	29
3.2.1.9. Prawidłowość załatwiania skarg i wniosków	31
3.2.1.10. Działalność usługowa w ramach prowadzonego środka specjalnego	32
4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli	38
4.1. Przygotowanie kontroli	38
4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli	38
5. Załączniki	41

1. Wprowadzenie

Tematem kontroli numer P/03/101 było „Sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru przez Państwową Inspekcję Sanitarną”. Kontrola podjęta została z inicjatywy Najwyższej Izby Kontroli, w ramach priorytetowych kierunków kontroli, jakimi są rozwiązywanie najważniejszych problemów społecznych i zagrożenie korupcją.

Celem kontroli była ocena realizacji podstawowych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zwłaszcza w zakresie sprawowania zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego, w tym kontroli podmiotów objętych nadzorem, wykonywania badań laboratoryjnych i podejmowania działań eliminujących naruszenia wymagań higienicznych i zdrowotnych.

Kontrolą objęto Główny Inspektorat Sanitarny, 10 wojewódzkich i 39 powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych oraz 1 Gospodarstwo Pomocnicze Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie pn. „Punkt Szczepień Profilaktycznych”. Wykaz jednostek objętych kontrolą stanowi załącznik Nr 2 do niniejszej informacji.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ kontrola została przeprowadzona pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności. Kontrola obejmowała lata 2002-2003 (I półrocze).

Skontrolowano m.in. realizację przez PIS jej zadań ustawowych, w tym zwłaszcza:

- zakres i częstotliwość kontroli podmiotów (obiektów) objętych nadzorem sanitarnym,
- prawidłowość dokumentowania stanu faktycznego,
- wydawanie i egzekwowanie decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień,
- wykonywanie badań laboratoryjnych oraz innych czynności w związku ze sprawowaniem bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego oraz usług świadczonych odpłatnie, ze szczególnym zwróceniem uwagi na występowanie sytuacji korupcjogennych.

Badania kontrolne przeprowadzono w okresie od 18 sierpnia do 17 grudnia 2003 r. Uczestniczyło w nich 10 delegatur Najwyższej Izby Kontroli² oraz Departament Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia.

¹ t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 85, poz. 937 ze zm.

² Delegatury NIK w: Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Poznaniu, Rzeszowie i w Warszawie.

Użyte w niniejszej Informacji skróty oznaczają:

- **Ustawa o PIS** – ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej³
- **PIS** – Państwowa Inspekcja Sanitarna
- **GIS** – Główny Inspektor Sanitarny
- **PWIS** – Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny
- **PPIS** – Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
- **WSSE** – Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
- **PSSE** – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
- **Stacja** – Wojewódzka lub Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
- **kpa** – Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego⁴

2. Podsumowanie wyników kontroli.

2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez PIS zadań ustawowych, w zakresie sprawowania zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego, mimo stwierdzenia szeregu nieprawidłowości w jej funkcjonowaniu.

Do istotnych nieprawidłowości należy zaliczyć wadliwe dokumentowanie nadzoru sanitarnego, niewydawanie decyzji administracyjnych - mimo stwierdzenia uchybień sanitarnych, prolongowanie terminów likwidacji uchybień - podejmowane bez właściwej analizy składanych wniosków. Ponadto, część pracowników PIS w ramach środka specjalnego świadczyła odpłatnie usługi podmiotom podlegającym nadzorowi sanitarnemu PIS lub prowadziła działalność gospodarczą, także podlegającą temu nadzorowi, co stwarzało konflikt interesów.

³ t. j. Dz. U. z 1998 r. Nr 90, poz. 575 ze zm.

⁴ t. j. Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.

Zdaniem NIK, ustalenia niniejszej kontroli potwierdzają istnienie nadal wielu nieprawidłowości, na które Izba zwracała uwagę podczas poprzedniej kontroli przeprowadzonej na przełomie lat 2000-2001⁵.

2.2. Synteza wyników kontroli

2.2.1. Do dnia zakończenia kontroli Minister Zdrowia nie określił w drodze rozporządzenia jednolitych form nadzoru sanitarnego oraz warunków dokonywania ocen stanu sanitarno-epidemiologicznego, do czego był zobowiązany na podstawie delegacji zawartej w art. 22 ustawy o PIS. Brak przepisu wykonawczego do ustawy od ponad 18 lat może stanowić istotne utrudnienie realizacji zadań przez PIS. *(szczegóły str. 18)*

2.2.2. Utrudnieniem dla właściwego i skutecznego likwidowania potencjalnych zagrożeń sanitarno-epidemiologicznych była niepełna wiedza kontrolowanych stacji o liczbie podmiotów podlegających nadzorowi sanitarnemu. Podstawowym jej źródłem były bowiem, nie zawsze aktualne, dane pochodzące od organów rejestrujących działalność gospodarczą. Stacje podejmowały działania w celu uzupełniania ewidencji nadzorowanych podmiotów m. in. poprzez pozyskiwanie wiedzy o innych działających podmiotach podczas sprawowanego w terenie nadzoru PIS lub korzystały z informacji zawartych w materiałach reklamowych. W ten sposób postępowało 12 (30%) kontrolowanych powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych. Należy jednak zauważyć, że w przypadku dużych aglomeracji miejskich, na których terenie funkcjonowało nawet kilkanaście tysięcy obiektów, działania takie są mało skuteczne. *(szczegóły str. 21-22)*.

2.2.3. Powszechna była praktyka prolongowania terminów usunięcia uchybień naruszających wymagania higieniczne i zdrowotne przez wszystkich kontrolowanych państwowych inspektorów sanitarnych. W badanym okresie przedłużane były terminy wykonania co siódmej decyzji, przy czym niemal każdy wniosek o odroczenie był uwzględniany. Najwyższa Izba Kontroli krytycznie ocenia działalność 8 kontrolowanych państwowych inspektorów sanitarnych (16%), którzy udzielali prolongat bez należytego zbadania ich zasadności. Uwzględniano wnioski składane po upływie wyznaczonego terminu do usunięcia nieprawidłowości. Udzielane prolongaty, w skrajnych przypadkach, prowadziły do wieloletniego tolerowania istniejących uchybień. Nie wykorzystywano środków

⁵ Informacja Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli bieżącego nadzoru sanitarnego sprawowanego przez Inspekcję Sanitarną, w warunkach reformy administracji publicznej - Warszawa, maj 2001 r. (DZiKF-41006-2000).

przewidzianych prawem dla zapewnienia wykonania decyzji, takich jak upomnienia i grzywny (*szczególty str. 23-27*).

2.2.4. Niemal wszystkie kontrolowane stacje prowadziły działalność usługową w ramach środka specjalnego⁶, a uzyskane w 2002 r. przez nie przychody odpowiadały 28% środków otrzymanych z budżetu państwa oraz 26% w I półroczu 2003 r. (w skali kraju relacje te wynosiły 41% i 30%).

Należy zauważyć, że podmioty zlecające usługi w ramach środka specjalnego najczęściej podlegały ustawowemu nadzorowi PIS. Część pracowników PIS wykonywała te same czynności w ramach obowiązków służbowych i świadczonych usług, co wynikało m.in. z posiadanych przez nich kwalifikacji (usługi takie realizowało ok. 50% pracowników kontrolowanych stacji). Zdaniem NIK, przepisy zezwalające na taką praktykę i samą praktykę, należy zdecydowanie ocenić negatywnie. Działalność taka podważa bowiem bezstronność PIS w relacjach z usługobiorcami, podlegającymi ustawowemu nadzorowi, prowadzi nieuchronnie do występowania konfliktu interesów. Może stanowić również podłoże zjawisk korupcyjnych (*szczególty str. 32-33*).

Pozyskanie środków finansowych w ramach świadczonych usług w części odbywało się kosztem realizacji zadań ustawowych PIS. Liczba badań laboratoryjnych wykonanych w ramach środka specjalnego była w 2002 r. o 16% wyższa niż w zakresie nadzoru ustawowego i o 18% w I połowie 2003 r. W 16 stacjach usługi były wykonywane w godzinach służbowych, przy czym w 12 z nich pracownicy nie pobierali za to dodatkowego wynagrodzenia. Wpływy ze świadczonych usług w niemal 80% przeznaczane były na bieżącą działalność stacji, z tego ok. 22% na wynagrodzenia. (*szczególty str. 33-35*).

2.2.5. W 24 badanych stacjach (49%) stwierdzono nieprawidłowości w rozliczaniu działalności prowadzonej w ramach środka specjalnego:

- 15 stacji (31%) nieterminowo, i w niewłaściwej wysokości, dokonało obowiązkowych w 2002 r. wpłat do budżetu państwa 20% od planowanych wpływów środka specjalnego⁷, w

⁶ Stacje sanitarno-epidemiologiczne są zakładami opieki zdrowotnej finansowanymi z budżetu państwa. Jako jednostki budżetowe pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek dochodów budżetu państwa. Ponadto mogą w ramach prowadzonego środka specjalnego wykonywać usługi odpłatne, na zasadzie zlecenia tych usług i za umownie ustaloną zapłatą, w zakresie badań, pomiarów i innych czynności nie wynikających z ustawowego nadzoru. Środki finansowe uzyskane z tych opłat powinny być przeznaczone na usprawnienie funkcjonowania PIS. Działalność usługowa nie może odbywać się ze szkodą dla realizacji przez stacje ustawowych zadań Inspekcji Sanitarnej (art. 35 ust. 5 ustawy o PIS).

⁷ zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 1998 r. o finansach publicznych – t. j. Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 ze zm.

ogólnej kwocie 2.066 tys. zł. Stanowiło to 22% wszystkich zobowiązań kontrolowanych stacji wobec skarbu państwa. Na dzień zakończenia kontroli 6 stacji (13%) nie uregulowało jeszcze wpłat w wysokości 802 tys. zł (8,5%). Opóźnienia wpłat, w skrajnych wypadkach, sięgały 1 roku (*szczególty str. 36*),

- 3 stacje nie miało poprawnie opracowanych zasad kalkulowania kosztów świadczonych usług, kolejne 2 w ogóle ich nie opracowały (*szczególty str. 34*).
- 4 stacje nieprawidłowo wypłacały pracownikom wynagrodzenia (*szczególty str. 35*),

2.2.6. Stwierdzono przypadki nie wyłączenia pracowników PIS od udziału w postępowaniu w sprawie, mimo występowania okoliczności to uzasadniających, na podstawie art. 24 kpa⁸. W kontrolowanym okresie 8 pracowników PIS uczestniczyło w odbiorze 148 obiektów, których projekty uprzednio opiniowali jako rzeczoznawcy w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej (*szczególty str. 28-29*).

2.2.7. Do innych działań naruszających obowiązujące normy prawne należały:

- przypadki zaniechania wydania decyzji administracyjnych przez 30 skontrolowanych państwowych inspektorów sanitarnych, w sytuacji stwierdzenia uchybień sanitarnych, mimo takiego obowiązku wynikającego z art. 27 ustawy o PIS, przy czym u 7 inspektorów były to przypadki jednostkowe, a u pozostałych dotyczyły od 10 do 15% wszystkich uchybień (*szczególty str. 22-23*),
- wadliwe sprawowanie nadzoru sanitarnego, stwierdzone w ok. 35% stacji. Decyzje, jak i poprzedzające ich wydanie dokumenty, nie odpowiadały wymogom określonym w kpa oraz ustawie o PIS. Wady te, w postaci np. nieokreślenia terminu likwidacji uchybień, braku kompletu niezbędnych dokumentów, zaniechania sporządzenia protokołów kontroli, miały istotny, negatywny wpływ na eliminowanie uchybień sanitarnych (*szczególty str. 23*).
- zaniedbanie przez 3 stacje (6%) obowiązku zawiadamiania o stwierdzonych uchybieniach jednostek lub organów powołanych do sprawowania nadzoru nad kontrolowaną jednostką, wbrew dyspozycji zawartej w art. 30 ustawy o PIS (*szczególty str. 24*).

2.2.8. Stwierdzono również pojedyncze przypadki uczestnictwa pracowników PIS w postępowaniu, mimo że prowadzili oni, lub ich rodziny, działalność gospodarczą podlegającą nadzorowi sanitarnemu tej stacji. Takie zachowania sprzyjają korupcji. Należy zauważyć, że

⁸ Zgodnie z art. 24 § 1 pkt 4 kpa pracownik organu administracji publicznej podlega wyłączeniu od udziału w postępowaniu w sprawie, w której był świadkiem lub biegłym.

problematyka ta nie była przedmiotem kontroli ze strony państwowych wojewódzkich inspektorów sanitarnych, jakie prowadzili oni w powiatowych stacjach sanitarno-epidemiologicznych (*szczegóły str. 29-30*).

NIK pozytywnie ocenia podjęcie przez dyrektorów 21 stacji (43%) działań mających zapobiegać korupcji, np. poprzez zawieranie z pracownikami umów o zakazie konkurencji, czy składania przez nich oświadczeń o nie prowadzeniu działalności gospodarczej, choć obowiązujące normy prawne tego nie wymagają. Pozostali kierownicy kontrolowanych stacji nie dostrzegali wagi tego problemu. Nie posiadali żadnej wiedzy w tym zakresie, bądź nie dysponowali dowodami, że pracownicy nie prowadzą działalności konkurencyjnej lub innej mogącej wywoływać wątpliwości co do ich bezstronności (*szczegóły str. 31-32*).

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości finansowe w postaci:

- dokonania wpłat do budżetu państwa nieterminowo i w niewłaściwej (zaniżonej) wysokości - 2.066 tys. zł,
- nie uregulowania wpłat do budżetu państwa w wysokości 802 tys. zł.

Odzyskana została kwota 731,1 tys. zł.

NIK podjęła działania w celu odzyskania 19,3 tys. zł.

2.3. Uwagi końcowe i wnioski

1. Do najistotniejszych problemów prezentowanych w niniejszej informacji należy zagadnienie finansowania PIS. Przyjęcie założenia, że PIS otrzymuje z budżetu państwa niewystarczającą ilość środków, by wykonywać swoje ustawowe obowiązki i jednocześnie upoważnienie jej do odpłatnego wykonywania usług zleczanych m. in. przez jednostki podlegające ustawowemu nadzorowi PIS (w ramach środka specjalnego), stwarza sytuację konfliktu interesów.

Ustalenia niniejszej kontroli potwierdzają nadto krytyczne stanowisko, jakie prezentowała już Najwyższa Izba Kontroli, dokonując oceny funkcjonowania środka specjalnego w wyniku innych przeprowadzonych kontroli⁹. Izba widzi potrzebę wprowadzenia zmian w systemie budżetowym i rezygnację z tej formy gospodarowania środkami publicznymi.

2. Błędem obowiązującego systemu funkcjonowania PIS jest również regulacja prawna dopuszczająca możliwość wykonywana przez pracowników stacji sanitarno-epidemiologicznych,

⁹ patrz opracowanie NIK: Analiza wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2003 r., Warszawa, czerwiec 2004 r. str. 227 – 236.

posiadających uprawnienia rzeczoznawców, działalności gospodarczej na własny rachunek, zbieżnej z zadaniami PIS.

Stwierdzone przypadki uczestnictwa rzeczoznawców w odbiorze obiektów, których dokumentację projektową uprzednio opiniowali, stanowiły nie tylko naruszenie obowiązujących norm prawnych, ale także zasad etycznych, jakimi powinny kierować się organy administracji publicznej. Takie postępowanie podważa zaufanie obywateli do organów państwa i tworzy sytuację korupcjogenną.

Zdaniem NIK, celowe jest wprowadzenie regulacji umożliwiających wyeliminowanie sytuacji wykonywania przez pracowników PIS zajęć pozostających w sprzeczności z ich obowiązkami albo mogących wywoływać podejrzenia o stronnictwo lub interesowność.

3. Podejmowane przez PIS różne doraźne działania zmierzające do zmniejszania liczby podmiotów pozbawionych nadzoru sanitarnego, nie mogą być, zdaniem NIK, w pełni skuteczne, bowiem cel taki może być osiągnięty tylko w wyniku ustanowienia rozwiązań systemowych.

W tym stanie rzeczy Najwyższa Izba Kontroli widzi potrzebę:

1. Rozważenia celowości znowelizowania ustawy o PIS w zakresie wprowadzenia zakazu podejmowania przez pracowników stacji sanitarno-epidemiologicznych działalności gospodarczej zbieżnej z zadaniami stacji, w tym także wykonywania uprawnień rzeczoznawcy do spraw sanitarnohigienicznych, o którym mowa w art. 34 ww. ustawy. Dotychczasowe rozwiązania prawne nie wymuszają zachowań prawidłowych, zatem dodatkowe ograniczenia powinny wiązać się z określonymi sankcjami w przypadku ich naruszenia.

2. Pilnego wydania przez Ministra Zdrowia rozporządzenia określającego jednolite formy nadzoru sanitarnego oraz warunki dokonywania ocen stanu sanitarno-epidemiologicznego, zgodnie z art. 22 ustawy o PIS.

3. Przeanalizowania przez Radę Ministrów obowiązujących przepisów i zaproponowanie dokonania ich nowelizacji w celu zapewnienia dostarczenia PIS bieżących informacji o wszystkich podmiotach podlegających ustawowemu nadzorowi sanitarnemu.

3. Ważniejsze wyniki kontroli

3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

1. Problematykę sprawowania zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego reguluje ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (PIS)¹⁰. Organami wykonującymi zadania w tym zakresie są: Główny Inspektor Sanitarny, państwowy wojewódzki inspektor sanitarny, państwowy powiatowy inspektor sanitarny i państwowy graniczny inspektor sanitarny od dnia 1 stycznia 2003 r. (art. 10)¹¹.

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny radiacyjnej,
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne,
- w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych (art. 1 ustawy).

Wykonywanie ww. zadań polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej (art. 2).

2. Zasadnicze zmiany w ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej dokonane zostały w 1999 r. w związku z reformą ustrojową kraju i wprowadzone tzw. ustawą kompetencyjną¹². Z

¹⁰ ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 1998 r. Nr 90, poz. 575 ze zm.).

¹¹ od dnia 1 stycznia 2003 r. na podst. art. 6 ustawy z dnia 6 marca 2002 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Sanitarnej oraz zmianie innych ustaw - Dz. U. Nr 37, poz. 329.

¹² ustawa o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa - Dz. U. z 1998 r., Nr 106, poz. 668.

dnem 1 stycznia 1999 roku Inspekcja Sanitarna z państwowego organu rządowej administracji specjalnej została przekształcona w rządową zespoloną inspekcję sanitarną na szczeblu wojewódzkim i na szczeblu powiatowym. W dniu 1 stycznia 2002 roku weszła w życie ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 roku o zmianie ustawy o Inspekcji Sanitarnej oraz niektórych ustaw¹³. Powyższą nowelizacją wyłączono organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej z zespolonej administracji rządowej i samorządowej. Konsekwencją tego była zmiana sposobu finansowania stacji sanitarno-epidemiologicznych. Finansuje je obecnie, podobnie jak przed reformą ustrojową 1999 roku, Minister Zdrowia. Dystrybucja środków finansowych przeznaczonych na finansowanie działalności stacji sanitarno-epidemiologicznych odbywa się poprzez część 46 budżetu państwa, której Minister Zdrowia jest dysponentem pierwszego stopnia. Państwowi wojewódzcy inspektorzy sanitarni, będąc dysponentami drugiego stopnia przekazują odpowiednią część środków finansowych na potrzeby państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych.

Główny Inspektor Sanitarny, jako centralny organ administracji rządowej, kieruje Państwową Inspekcją Sanitarną podległą ministrowi właściwemu do spraw zdrowia (art. 7 ust. 1 i 2). Kompetencje Głównego Inspektora Sanitarnego wyraźnie określiła ww. ustawa o zmianie ustawy o Inspekcji Sanitarnej oraz niektórych ustaw (od stycznia 2002 r.) poprzez ustalenie, że koordynuje i nadzoruje działalność państwowych inspektorów sanitarnych (art. 10).

Zadania z zakresu bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wykonuje państwowy inspektor sanitarny przy pomocy podległej mu stacji sanitarno-epidemiologicznej, będącej zakładem opieki zdrowotnej, finansowanym z budżetu państwa (art. 15 ust. 1). Minister właściwy do spraw zdrowia posiada w stosunku do stacji sanitarno-epidemiologicznych uprawnienia organu założycielskiego w rozumieniu przepisów o zakładach opieki zdrowotnej¹⁴.

3. W art. 22 ustawy o PIS została zawarta delegacja nakładająca na ministra właściwego do spraw zdrowia obowiązek określenia jednolitych form nadzoru sanitarnego oraz warunków dokonywania ocen stanu sanitarno-epidemiologicznego. Do 30 marca 2001 r. ustawa nie określała w jakiej formie ten akt powinien być wydany¹⁵. Nowelizacja tego przepisu

¹³ ustawa z dnia 24 sierpnia 2001r. o zmianie ustawy o Inspekcji Sanitarnej oraz niektórych ustaw (Dz. U. Nr 128, poz. 1407.)

¹⁴ art. 15 ust.1,1a i 1b ustawy o PIS.

¹⁵ § 49 ust. 1 uchwały Nr 147 Rady Ministrów z dnia 5 listopada 1991 r. w sprawie zasad techniki prawodawczej (M.P. Nr 44, poz. 310), przepisy upoważniające do wydania aktu muszą, m.in. wskazywać formę aktu, który ma

dokonana w wyniku zmiany ustawy o działach administracji rządowej, określiła formę tego aktu, nakładając na ministra obowiązek wydania rozporządzenia w tym zakresie¹⁶. Do zakończenia kontroli ww. dyspozycja nie została wykonana.

4. W postępowaniu przed organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego (art. 37 ustawy). W szczególności mają tu zastosowanie przepisy dotyczące obowiązku protokolarnego dokumentowania wszystkich czynności, mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 67 kpa), a także podstawowych wymagań, co do sposobu sporządzania protokołu (art. 68). Istotne znaczenie mają też wymagania dotyczące okoliczności i formy wydawanych decyzji administracyjnych (art. 104 – 107) oraz postanowień (art. 123 i 124), a także przesłanki i tryb uchylania, zmiany i stwierdzania nieważności decyzji (art. 154 – 161).

Szczególne uprawnienia i obowiązki ma państwowy inspektor sanitarny w razie stwierdzenia naruszenia wymagań higienicznych i zdrowotnych (art. 27 ustawy o PIS). W takim przypadku państwowy inspektor sanitarny:

- nakazuje, w drodze decyzji, usunięcie w ustalonym terminie stwierdzonych uchybień,
- gdy stwierdzone naruszenie wymagań spowodowało bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, nakazuje m. in. unieruchomienie zakładu pracy lub jego części, zamknięcie obiektu użyteczności publicznej, wycofanie z obrotu środka spożywczego.

W razie stwierdzenia istotnych uchybień w działalności kontrolowanej jednostki, inspektor sanitarny, poza środkami o których mowa wyżej, ma obowiązek poinformować o nieprawidłowościach kierownictwo kontrolowanej jednostki lub organ powołany do sprawowania nad nią nadzoru. W takim przypadku jednostka ta lub organ, do których skierowano zawiadomienie, są zobowiązane poinformować w ciągu 30 dni inspektora sanitarnego o podjętych czynnościach (art. 30 ust. 1 i 3).

Doraźne zalecenia, uwagi i wnioski, wynikające z przeprowadzonej kontroli zakładu pracy (statku), państwowy inspektor sanitarny wpisuje do książki kontroli sanitarnej, którą

być wydany. Z dniem 30 marca 2001 r. uchwała ta została uchylona przez art. 75 ustawy z dnia 22 grudnia 2000 r. o zmianie niektórych upoważnień ustawowych do wydawania aktów normatywnych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 120, poz. 1268).

¹⁶ art. 22 ustawy o PIS został zmieniony przez art. 3 pkt 4 ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 70, poz. 778) z dniem 1 stycznia 2000 r. - zmieniony przez art. 27 pkt 2 ustawy z dnia 22 grudnia 2000 r. o zmianie niektórych upoważnień ustawowych do wydawania aktów normatywnych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 120, poz. 1268) z dniem 30 marca 2001 r.

jest obowiązany posiadać zakład pracy (statek). Wzór książki kontroli sanitarnej, sposób jej prowadzenia, zasady dokonywania wpisów oraz tryb powiadamiania o usunięciu stwierdzonych uchybień, określa rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 4 listopada 1985 r. w sprawie książki kontroli sanitarnej¹⁷.

5. Zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 35 ustawy państwowy inspektor sanitarny może upoważnić niektórych pracowników stacji sanitarno-epidemiologicznych do wykonywania, w jego imieniu, określonych czynności kontrolnych i wydawania decyzji na zasadach i w trybie określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 15 czerwca 1999 r. w sprawie zasad i trybu upoważniania niektórych pracowników stacji sanitarno-epidemiologicznych do wykonywania w imieniu inspektorów sanitarnych określonych czynności kontrolnych i wydawania decyzji¹⁸.

Za badania laboratoryjne oraz inne czynności wykonywane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej są pobierane opłaty (art. 36). Zasady ustalania wysokości opłat regulowało zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 29 lipca 1992 r.¹⁹. Od 26 lutego 2004 r. obowiązuje w tej sprawie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 4 lutego 2004 r.²⁰

6. Niezależnie od opłat z tytułu bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, stacje sanitarno-epidemiologiczne mogą, w ramach prowadzonego środka specjalnego, wykonywać w zakresie badań, pomiarów i innych czynności nie wynikających z ustawowego nadzoru odpłatne usługi na zasadzie zlecenia tych usług i za umownie ustaloną zapłatą.

Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 1998 r. o finansach publicznych²¹ środek specjalny jest środkiem finansowym, gromadzonym przez jednostki budżetowe na wyodrębnionym rachunku bankowym.

Na podstawie art. 36 ust. 5 i 6 ustawy o PIS Główny Inspektor Sanitarny wydał zarządzenie Nr 1/01 z dnia 21 lutego 2001 r. w sprawie ustalenia Regulaminu gospodarowania środkami specjalnymi²². W Regulaminie, stanowiącym załącznik do zarządzenia, określił, że działalność usługowa prowadzona w ramach środka specjalnego nie

¹⁷ Dz. U. Nr 56, poz. 289.

¹⁸ Dz. U. Nr 57 poz. 613, ze zm. Od 6 marca 2004 r. obowiązuje w tej sprawie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 4 lutego 2004 r. w sprawie zasad i trybu upoważniania niektórych pracowników stacji sanitarno-epidemiologicznych do wykonywania w imieniu państwowych inspektorów sanitarnych określonych czynności kontrolnych i wydawania decyzji – Dz. U. Nr 24, poz. 217.

¹⁹ M. P. Nr 27, poz. 192.

²⁰ Dz. U. Nr 20, poz. 193.

²¹ t. j. Dz. U. z 2003r. Nr 15, poz. 148 ze zm.

może odbywać się ze szkodą dla realizacji przez Stację ustawowych zadań Inspekcji Sanitarnej, a wykonywanie czynności w ramach tej działalności nie wchodzi do obowiązków pracowniczych w rozumieniu Kodeksu pracy (§ 2 ust. 1). Środek specjalny przeznaczany na usprawnienie funkcjonowania stacji, w szczególności na finansowanie lub dofinansowanie wydatków inwestycyjnych, w tym zakup aparatury kontrolno-pomiarowej, sprzętu komputerowego oraz środków transportu, wydatków bieżących, z wyłączeniem wynagrodzeń osobowych i dodatkowych wynagrodzeń rocznych, oraz finansowanie akredytacji badań laboratoryjnych i działalności kontrolno-nadzorczej stacji (§ 4). Decyzję o podjęciu (lub zaniechaniu) finansowania działalności w formie środka specjalnego podejmuje kierownik stacji (§ 5 ust. 1).

Dysponentem środka specjalnego jest kierownik stacji (§ 5 ust. 3). Środek specjalny jest gromadzony na wyodrębnionym rachunku bankowym stacji, która może mieć tylko jeden rachunek bankowy środka specjalnego.

Usługi w ramach środka specjalnego realizowane są przez osoby, z którymi kierownik stacji zawiera umowy cywilnoprawne, przy czym, jeżeli to możliwe, z pracownikami stacji (§ 10 pkt 1).

Zgodnie z art. 49 ust. 1 ustawy budżetowej na rok 2002 z dnia 14 marca 2002 r.²³ ze środka specjalnego prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne dokonywane powinny być wpłaty do budżetu państwa w wysokości 20% wpływów planowanych w 2002 r. Ustawa budżetowa na 2003 r. z dnia 18 grudnia 2002 r.²⁴ nie zawierała takiego obowiązku.

7. Najwyższa Izba Kontroli w maju 2001 r. wniosowała²⁵, aby, w drodze nowelizacji ustawy o PIS, ustanowiony został zakaz prowadzenia przez pracowników stacji sanitarno-epidemiologicznych działalności gospodarczej zbieżnej z zadaniami stacji, w tym także wykonywania uprawnień rzeczoznawcy do spraw sanitarnohigienicznych, o którym mowa w art. 34 ww. ustawy. Nowelizacja ustawy, dokonana w dniu 24 sierpnia 2001 r., uwzględniła ten postulat i od 1 stycznia 2002 r. rzeczoznawcą do spraw sanitarnohigienicznych nie mogła być osoba będąca pracownikiem stacji sanitarno-epidemiologicznej lub członkiem korpusu służby cywilnej zatrudnionym w Głównym Inspektoracie Sanitarnym²⁶.

²² Dz. Urz. MZ Nr 2, poz. 3.

²³ Dz. U. Nr 30, poz. 275.

²⁴ Dz. U. Nr 235, poz. 1981.

²⁵ Patrz przypis Nr 5.

²⁶ Dz. U. Nr 128, poz. 1407.

Przedstawiając na posiedzeniu plenarnym Sejmu RP w dniu 23 sierpnia 2001 r. sprawozdanie Komisji Zdrowia o poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o Inspekcji Sanitarnej poseł sprawozdawca wskazał (według stenogramu), że „obowiązujący art. 34 oraz wydane na jego podstawie rozporządzenie ministra zdrowia w sprawie nadawania uprawnień rzeczoznawcy do spraw sanitarnohigienicznych oraz opiniowania dokumentacji projektowych nie zawiera ograniczeń w zakresie przyznawania uprawnienia rzeczoznawcy do spraw sanitarno-higienicznych pracownikom stacji sanepidu i członkom korpusu służby cywilnej zatrudnionym w głównym inspektoracie. Łączenie funkcji rzeczoznawcy z funkcją pracownika sanepidu oraz członka korpusu służby cywilnej może prowadzić do zarzutu dokonywania nadużyć.”

Kolejną nowelizacją, dokonaną 1 marca 2002 r., przepis ten został jednak uchylony z dniem 27 kwietnia 2002 r.²⁷ z inicjatywy poselskiej. Posłowie rozwiązując takie argumentowali następująco:

- nie znajduje potwierdzenia podejrzenie korupcji, a w szczególności sprzeczności między uprawnieniami rzeczoznawcy, jako opiniującego dokumentację projektową, a obowiązkami pracownika sanepidu, czy Głównego Inspektoratu Sanitarnego, gdyż nie są znane przypadki pociągania rzeczoznawców do odpowiedzialności służbowej i dyscyplinarnej oraz cofnięcia uprawnień rzeczoznawcy, nadto ograniczenie zawęży grupę rzeczoznawców do emerytowanych pracowników sektora sanitarno-epidemiologicznego,²⁸
- w podobnych inspekcjach, jak inspekcja pracy, straż pożarna, ochrona środowiska i inne, nie ma ograniczeń w wykonywaniu usług rzeczoznawczych przez pracowników tych służb,²⁹
- ograniczenie narusza prawa obywatelskie i jest niezgodne z konstytucją, ponieważ uchybia zasadzie równości w poszczególnych zawodach,³⁰
- zespoły pracowników sanitarnych, którzy dokonują odbiorów obiektów, są kilkusobowe, nie ma więc mowy o korupcji, co podnosili autorzy obowiązującego zapisu,³¹
- średnia płaca netto w stacjach sanitarno-epidemiologicznych wynosi około 1000 zł i usługi rzeczoznawcze uzupełniały te niskie pobory. Jeśli obowiązujący zapis zostanie

²⁷ Dz. U. Nr 37, poz. 329.

²⁸ za stenogramem posiedzenia Sejmu w dniu 9 stycznia 2002 r.

²⁹ za stenogramem posiedzenia Komisji Zdrowia w dniu 17 stycznia 2002 r.

³⁰ j.w.

³¹ j.w.

utrzymany, pracownicy tych stacji mogą rezygnować z pracy i rozpoczynać działalność gospodarczą na własny rachunek³².

3.2. Istotne ustalenia kontroli.

3.2.1. Realizacja zadań przez Państwową Inspekcję Sanitarną

3.2.1.1. Działania Głównego Inspektora Sanitarnego

Główny Inspektor Sanitarny, w badanym okresie, ustalał wymagane art. 12a ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o PIS:

- cele i kierunki działania organów PIS (zawarł je m.in. w obszernych i szczegółowych programach wydanych w 2002 r. i 2003 r., wytycznych do działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej, oraz w sprawie prowadzenia narad i szkoleń w Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ich dokumentowania),
- szczegółowe zasady postępowania państwowych inspektorów sanitarnych w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego (państwowi wojewódzcy inspektorzy sanitarni opracowali plany przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym, które w odpowiednich zakresach zostały uzgodnione z wydziałami zarządzania kryzysowego urzędów wojewódzkich. Powołany został Zespół Zarządzania Kryzysowego i utworzony Ośrodek Zarządzania Kryzysowego GIS),
- warunki i zakres oraz sposoby współdziałania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej z innymi organami kontroli państwowej (zostały one określone w odpowiednich porozumieniach zawartych pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym, a m.in.: Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska, Głównym Lekarzem Weterynarii, Prezesem Państwowej Agencji Atomistyki, Głównym Inspektorem Sanitarnym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. W porozumieniu zawartym z Głównym Lekarzem Weterynarii, Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Głównym Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych i Głównym Inspektorem Inspekcji Handlowej zostały określone zasady wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych i środkach żywienia zwierząt).

Główny Inspektor Sanitarny opracował i dokonał uzgodnień międzyresortowych projektu rozporządzenia Ministra Zdrowia, określający jednolite formy nadzoru sanitarnego

³² j.w.

oraz warunki dokonywania ocen stanu sanitarno-epidemiologicznego, i przekazał go w II półroczu 2003 r. do Departamentu Zdrowia Publicznego Ministerstwa Zdrowia (Minister Zdrowia upoważnił do tych czynności GIS w czerwcu 2003 r.).

Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do sprawowania nadzoru przez GIS nad państwowymi inspektorami sanitarnymi. W okresie objętym kontrolą Główny Inspektor Sanitarny koordynował i sprawował nadzór nad ustawową działalnością państwowych inspektorów sanitarnych poprzez m.in. opracowanie programów działania i wytycznych. W badanym okresie zorganizowano 4 narady podsumowujące działalność inspektorów, połączone ze szkoleniami, oraz przeprowadzono 19 kontroli WSSE (w tym 4 problemowe i 15 doraźnych).

3.2.1.2. Wykonywanie zadań należących do kompetencji państwowych wojewódzkich inspektorów sanitarnych (PWIS)

Do właściwości PWIS należało udzielanie upoważnień laboratoriom do badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, podejmowanie przez PWIS czynności należących do zakresu działania państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych i sprawowanie nad nimi nadzoru.

Stosownie do § 5 pkt 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 9 lipca 1996 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy³³, badania takie mogły wykonywać m. in. laboratoria upoważnione przez państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego. Rozporządzenie to jednak nie określa trybu ubiegania się o takie upoważnienia, ani kryteriów, według których mogą być one wydawane.

Kontrolowani PWIS, upoważnili w badanym okresie, do wykonywania badań i pomiarów, o których mowa wyżej, 353 laboratoria, 8 laboratoriom odmówili upoważnień, a 1 – zostało ono cofnięte. Poza 2 przypadkami, stwierdzonymi w WSSE w Bydgoszczy, do tej działalności NIK nie zgłasza uwag.

PWIS w Bydgoszczy udzielił upoważnień 59 laboratoriom, przy czym 58 – na okres jednego roku, natomiast 1 (należącemu do pracownika WSSE) - na okres 2 lat, motywując to wysoką jakością wyposażenia w aparaturę.

³³ Dz. U. Nr 86, poz. 394.

W ocenie NIK, może to jednak budzić wątpliwości co do równoprawnego traktowania podmiotów.

Inspektor ten nie udzielił też upoważnienia 4 laboratoriom, uzasadniając odmowę w 2 przypadkach prowadzeniem działalności poza terenem województwa, co uniemożliwiałoby ich kontrolę oraz, w odniesieniu do 2 wnioskodawców, wystarczającą już liczbą upoważnionych laboratoriów.

Zdaniem NIK, taka motywacja odmowy nie stanowi merytorycznego uzasadnienia i prowadzi do eliminowania konkurencji wśród usługodawców.

W 179 sprawach 6 Państwowych Wojewódzkich Inspektorów Sanitarnych (w Łodzi, Poznaniu, Katowicach, Opolu, Warszawie i Bydgoszczy) podjęło czynności z zakresu działania państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych, w trybie art. 31a ustawy o PIS, powiadamiając ich o tym fakcie. Działania te miały marginalny zakres i nie budziły zastrzeżeń NIK.

***PWIS w Białymstoku** przejął czasowo sprawowanie nadzoru nad 26 podmiotami od właściwych PPIS (m.in. 9 placówek służby zdrowia, 4 hotele, 4 szkoły, 5 aresztów śledczych i zakładów karnych) celem ujednolicenia zasad kontroli i określenia ich kryteriów w całym województwie oraz utworzenia bazy danych do wykorzystania przez PSSE. W 1 przypadku powodem była skarga na PSSE. Podobnie **PWIS w Rzeszowie** do czerwca 2002 r. sprawował nadzór nad 5 szpitalami wojewódzkimi. Po opracowaniu jednolitych kryteriów, dotyczących oceny ich stanu sanitarnego, przekazał je właściwym PPIS.*

***PWIS w Katowicach** przejął nadzór nad 30 zakładami opieki zdrowotnej, uzasadniając to szczególną wagą problemu jaką stanowi zapobieganie zakażeniom szpitalnym związanym ze świadczeniem usług medycznych.*

***PWIS w Opolu** przejął od PPIS nadzór nad 14 sprawami, w tym 13 mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko i 1 ze względu na jej zawartość.*

Zgodnie z art. 12a ust. 2 ustawy o PIS państwowy wojewódzki inspektor sanitarny może wydawać państwowym powiatowym inspektorom sanitarnym polecenia dotyczące konkretnych czynności w całym zakresie ich działania. Polecenia takie wydawane były m. in. w wyniku kontroli przeprowadzanych przez PWIS. Kontrole te miały charakter kompleksowy

lub problemowy i realizowane były z różną częstotliwością. Pracownicy kontrolowanych wojewódzkich stacji sanitarno-epidemiologicznych uczestniczyli także w czynnościach bieżącego nadzoru sanitarnego wykonywanych przez PPIS.

PWIS w Poznaniu, Opolu i Rzeszowie w 2002 r. skontrolowali kompleksowo wszystkie podległe PSSE. PWIS w Warszawie, Łodzi i Białymstoku realizowali jedynie kontrole problemowe o różnej częstotliwości, np. PWIS w Warszawie w 2002 r. dokonał 386 kontroli we wszystkich 38 PSSE, PWIS w Łodzi przeprowadził 136 kontroli także we wszystkich 21 PSSE. PWIS w Gdańsku w 2002 r. nie przeprowadził żadnej kontroli w 18 podległych PSSE, a w I półroczu 2003 r. tylko 1 (w Słupsku), motywując ten fakt brakiem środków finansowych.

Stwierdzone podczas tych kontroli uchybienia dotyczyły najczęściej ogólnikowości treści protokołów kontroli obiektów, nie wskazywania naruszonej normy prawnej lub niewłaściwego jej przywołania oraz innych nieprawidłowości np. w postaci braku aktualnych regulaminów, niewłaściwie sporządzanych planów pracy, czy systemu ewidencjonowania czasu pracy. Ponadto w wyniku stwierdzenia nieprawidłowości przez PWIS w Warszawie odwołani zostali PPIS w Pruszkowie i Radomiu.

3.2.1.3. Podmiotowy zakres nadzoru sanitarnego

Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne realizowały zadania ustawowe m. in. w zakresie nadzoru sanitarnego nad warunkami higieny środowiska, higieny pracy w zakładach pracy, higieny procesów nauczania i wychowania, wypoczynku i rekreacji, zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku, higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.

Dla realizacji tych celów niezbędne było posiadanie bieżącej informacji o podmiotach podlegających kontroli i nadzorowi sanitarnemu na danym terenie. Stacje miały jednak trudności w uzyskaniu właściwego rozpoznania w tym zakresie. Dysponowały danymi pozyskanymi głównie od organów prowadzących ewidencję przedsiębiorców, lecz nie zawsze były one aktualne. Wskutek tego część podmiotów, podlegających ustawowemu nadzorowi, była go pozbawiona. Przykładowo:

W PSSE w Ożarowie Mazowieckim w ewidencji Sekcji Higieny Żywności brak było punktu gastronomicznego i 2 sklepów wykazanych w ewidencji gospodarczej gminy

Leszno. PPIS wyjaśnił, że utrudnieniem jest brak ogólnokrajowego systemu aktualizacji danych dotyczących obiektów podlegających ustawowemu nadzorowi sanitarnemu.

W PSSE w Suwałkach liczba podmiotów prowadzących działalność w zakresie lecznictwa, wynikająca z danych Urzędu Skarbowego, przewyższała ponad pięciokrotnie liczbę obiektów zarejestrowanych w ewidencji stacji i niemal dwukrotnie podatników świadczących usługi hotelarsko-noclegowe. Różnice wynikały z prowadzenia usług lekarskich w zbiorowych gabinetach lub w ogóle bez gabinetów, rozszerzaniu innej działalności gospodarczej i zmian użytkowników lokali, nie zgłaszanych do stacji.

Kontrolowane stacje podejmowały też próby uzupełniania informacji o podmiotach działających na ich terenie, i podlegających nadzorowi sanitarnemu z innych źródeł, w tym m. in. podczas sprawowania ustawowego nadzoru w terenie. Nie było jednak pewności, czy w wyniku tych działań nie został pominięty podmiot wymagający nadzoru. O skali problemu świadczy fakt, że aktualizację danych dotyczących nadzorowanych podmiotów w powyższy sposób podejmowali pracownicy 12 powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych (30 % badanych).

PPIS w Tucholi w wyjaśnieniach dla NIK podnosił, że utrudnieniem aktualnego prowadzenia ewidencji nadzorowanych podmiotów jest brak prawnego obowiązku informowania PIS przez zainteresowanego o zawieszeniu lub zaniechaniu prowadzenia działalności.

PPIS w Ilawie wyjaśnił, że „...ewidencja obiektów uzupełniana jest także w oparciu o wyniki penetracji terenu przez pracowników stacji”, a dla PPIS w Poznaniu dodatkowym źródłem informacji były też reklamy w mediach i treści skarg. Podobnie PPIS w Mogilnie aktualizował podmioty podlegające kontroli, korzystając z informacji prasowych o działalności prywatnych placówek służby zdrowia, które miały zawarte kontrakty z kasami chorych.

3.2.1.4 Wydawanie decyzji administracyjnych

Wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 27 ust. 1 ustawy o PIS, 24 kontrolowanych państwowych inspektorów sanitarnych (49%) nie wydało decyzji administracyjnych

nakazujących usunięcie w ustalonym terminie stwierdzonych uchybień wymagań higienicznych i zdrowotnych, mimo że ustalenia kontroli przeprowadzonych przez PIS w szeregu jednostkach wykazały takie nieprawidłowości. W 7 przypadkach były to sytuacje jednostkowe (w PSSE Bytomiu, Hajnówce, Gnieźnie, Sieradzu, Oleśnie, Strzelcach Opolskich, Bytomiu), w pozostałych stanowiły od 10 do 15% stwierdzonych nieprawidłowości (np. W PSSE w Pruszkowie, Ożarowie, Radomiu).

Przykładowo:

***PPIS w Radomiu** nie wydał decyzji w przypadku pralni świadczącej usługi prania bielizny zakładu opieki zdrowotnej, mimo iż nie miała ona wymaganej, zatwierdzonej szczegółowej procedury przyjmowania takiej bielizny, jej transportu oraz dezynfekcji, co mogło prowadzić do powstania zagrożenia epidemiologicznego.*

*Pomimo stwierdzenia przez pracowników **WSSE w Katowicach** nieprawidłowości w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym w 81 przypadkach, co mogło stanowić zagrożenie zdrowia dla pracowników, wydanych zostało tylko 36 decyzji.*

***PPIS w Otwocku** zaniechanie wydania 77 decyzji (15%) tłumaczył elastycznym i indywidualnym podejściem do poszczególnych placówek oraz, że nagminny brak środków finansowych jednostek budżetowych powodował niemożność egzekwowania w określonym terminie usunięcia nieprawidłowości.*

***PPIS w Ożarowie Mazowieckim** jako powód niewydawania 5 decyzji wskazywał brak szczegółowych przepisów dotyczących kontroli niektórych obiektów (np. basenów, stacji kolejowych), a także trudności z ustaleniem odpowiedzialnego za ten obiekt podmiotu. Zdaniem NIK, postawa taka świadczy o uchylaniu się tego PPIS od realizacji ustawowego obowiązku eliminowania naruszania wymagań higienicznych i zdrowotnych.*

Wydawane decyzje w 3 stacjach (8%) w części nie odpowiadały wymogom określonym w kodeksie postępowania administracyjnego i art. 27 ustawy o PIS, co m.in. niekorzystnie wpływało na możliwości wyegzekwowania likwidacji uchybień.

***PWIS w Olsztynie** w 7 decyzjach (8%) nie określił terminu realizacji zaleceń.*

***W PPSE w Otwocku** w 2 przypadkach zmiany ostatecznych decyzji administracyjnych, niezgodnie z art. 155 kpa, dokonane zostały w formie notatki służbowej oraz poprzez*

dokonanie zapisu w protokółie kontroli sprawdzającej, a wydawane decyzje ograniczały się do stwierdzenia wystąpienia „antysanitarnych warunków”, bez wskazania konkretnej podstawy prawnej uchybień i uzasadnienia faktycznego.

W PSSE w Sosnowcu w 5 przypadkach (dot. sprzedaży artykułów żywnościowych) zostały wydane decyzje zezwalające na prowadzenie działalności, mimo że dokumentacja nie zawierała zapisów wskazujących, że obiekt spełnia wymagania sanitarne.

3.2.1.5. Uchybienia w sprawowaniu nadzoru sanitarnego

W 4 stacjach (8%) stwierdzono nieprawidłowości w procedurze kontrolnej, mające negatywny wpływ na późniejsze oddziaływania PIS w zakresie eliminowania uchybień.

W PSSE w Mogilnie i w Aleksandrowie Kujawskim stwierdzono przypadki braku w protokołach kontroli wskazania naruszenia konkretnego przepisu, lecz jedynie naruszenie ustawy lub rozporządzenia.

W PSSE w Sosnowcu wykonanie decyzji nakazujących natychmiastowe wycofanie z obrotu środków spożywczych w 6 przypadkach sprawdzono po kilkudziesięciu dniach. W 2 przypadkach takiego sprawdzenia w ogóle nie dokonano. Nie był badany sposób zniszczenia wycofanego towaru. Nie były rejestrowane wszystkie pisma wpływające do stacji, na podstawie których podejmowane były czynności. W aktach jednostek nadzorowanych przez Sekcję Żywności i Żywności brak było wykazów znajdujących się dokumentów, do czego zobowiązywał § 4 pkt 42 instrukcji kancelaryjnej, obowiązującej w stacji od stycznia 2001 r. W 3 przypadkach został sporządzony „arkusz oceny sanitarnej”, w którym zaznaczano rubryki dotyczące stwierdzonych nieprawidłowości, bez sporządzenia protokołu kontroli, co uniemożliwiało wydanie decyzji nakazującej likwidację uchybień.

Zastępca PPIS w Mielcu przez 11 miesięcy 2002 r. wydał 110 decyzji (12% ogółem) nie posiadając do tego pisemnego upoważnienia PPIS, co naruszało § 2 Rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 15 czerwca 1999 r. w sprawie zasad i trybu upoważniania niektórych pracowników stacji sanitarno-

epidemiologicznych do wykonywania w imieniu inspektorów sanitarnych określonych czynności kontrolnych i wydawania decyzji³⁴.

W 3 PSSE (6% skontrolowanych), mimo stwierdzenia istotnych uchybień mogących mieć wpływ na stan zdrowia lub życie ludzi, zaniechano obowiązku zawiadamiania o stwierdzonych uchybieniach jednostek lub organów powołanych do sprawowania nadzoru nad kontrolowaną jednostką, wynikającego z art. 30 ustawy o PIS. Miało to miejsce w **Ilawie** - 14 % uchybień, **Oleśnie** - 8% uchybień i w **Kolnie** - 3 jednostkowe przypadki (dot. szpitala, szkoły podstawowej i przedszkola).

Według wyjaśnień PPIS w Ilawie informacje o nieprawidłowościach przedstawiane były na posiedzeniach komisji problemowych w starostwie oraz urzędach miejskich i gminnych, zatem organy sprawujące nadzór nad jednostkami posiadały wiedzę o uchybieniach. Według PPIS w Oleśnie nie było celowe wysyłanie dodatkowych zawiadomień o uchybieniach, gdyż protokoły kontroli podpisywali kierownicy zakładów.

W ocenie NIK, wskazane w wyjaśnieniach argumenty nie mogą stanowić uzasadnienia zaniechania wykonania dyspozycji zawartej w art. 30 ust. 1 i 3 ustawy o PIS. Celem zawiadomienia jest bowiem nałożenie na kontrolowany podmiot obowiązku, usunięcia nieprawidłowości i zobowiązania go do poinformowania PIS o podjęciu i wykonaniu czynności zmierzających do likwidacji uchybień, co w omawianych przypadkach nie miało miejsca.

3.2.1.6. Egzekwowanie decyzji nakazujących usunięcie uchybień

W 20 stacjach objętych kontrolą (40%) stwierdzono przewlekłość postępowania przy egzekwowaniu własnych decyzji, nakazujących likwidację uchybień. Stwierdzono także, że postępowania egzekucyjne w zakresie nałożonych grzywien były prowadzone opieszale.

Kontrolowani państwowi inspektorzy sanitarni prolongowali w 2002 r. terminy likwidacji uchybień w 4445 przypadkach, a w I połowie 2003 r. w 1985 przypadkach, co stanowiło odpowiednio 15% i 14% wszystkich wydanych w tym czasie decyzji, przy czym prolongaty te dotyczyły także decyzji wydanych w latach poprzednich. Niemalże w każdym z

³⁴ Dz. U. Nr 57, poz. 613.

kontrolowanych przez NIK przypadków wnioskodawcy otrzymywali prolongaty. Pozytywnie załatwiano również te wnioski, w których nie przedstawiano przyczyn braku terminowej realizacji decyzji i uzasadnienia dalszego przedłużenia terminu. Ta praktyka powodowała wydłużenie do kilku a nawet kilkunastu lat terminów usunięcia naruszeń stanu sanitarnego, a nadzorowane obiekty eksploatowano mimo niespełnienia warunków higieniczno-sanitarnych. Pomimo nakładania grzywien, w celu przymuszenia wykonania obowiązku zarządzonego w decyzjach, po otrzymaniu wniosku zainteresowanej strony o przesunięcie wyznaczonego terminu jego realizacji, udzielane były prolongaty, przy jednoczesnym zawieszeniu postępowania egzekucyjnego.

***PPIS w Chełmnie** wykonanie decyzji prolongował o 2 miesiące na wniosek zainteresowanego, złożony po upływie 6 m-cy od wyznaczonego w decyzji 3-miesięcznego terminu zapewnienia gładkości ścian w sklepie spożywczym. Podobnie **PPIS w Tucholi** prolongował termin wykonania 2 decyzji, na wnioski zgłoszone po wyznaczonym terminie ich realizacji.*

***PPIS w Otwocku** przedłużał firmie prywatnej termin wykonania wentylacji w hali produkcyjnej z 1 miesiąca do 6 lat i 7 miesięcy (zgodnie z wnioskiem firmy). Praktyka ta – według wyjaśnień PPIS – „...daje lepsze efekty niż zawieszenie sprawy i całkowita rezygnacja z wykonania obowiązku”. Stanowiska tego NIK nie podziela, zwłaszcza, że PPIS nie wykorzystał innych posiadanych środków (upomnienie, grzywna) w celu przymuszenia wykonania decyzji.*

*W 6 decyzjach **PPIS w Jaśle** wydłużył termin wykonania zaleceń, określony od 2 do 9 miesięcy, na okres od 24 do 47 miesięcy. Dotyczyły one doprowadzenia bieżącej wody w 3 obiektach należących do spółdzielni i hurtowni spożywczej oraz do właściwego stanu techniczno-sanitarnego części septycznej oddziału szpitalnego i pomieszczeń w 2 szkołach.*

***PPIS w Sosnowcu** na wniosek zainteresowanego w każdym przypadku udzielał zgody na prolongatę terminu usunięcia nieprawidłowości (w 2002 r. w 384 sprawach, w I półroczu 2003 r. – 220, odpowiednio 39% i 35% wszystkich wydanych w tym czasie decyzji). Do czasu zakończenia kontroli NIK nie zostały zrealizowane zalecenia zawarte w 3 decyzjach wydanych w 1998 r. (dotyczyły one obiektów jednostek oświatowych i lokali gastronomicznych). O prowadzeniu postępowań egzekucyjnych z nieuzasadnioną zwłoką świadczy fakt, że z ogółu 24 nałożonych grzywien, upomnienia wzywające do ich*

uiszczenia wystosowano do 18 kontrolowanych podmiotów po upływie od 38 do 142 dni od daty wystawienia, a tylko w 1 przypadku wystawiony został tytuł wykonawczy (po 69 dniach od wystosowania upomnienia).

PWIS w Katowicach w wyniku 93 rekontroli przeprowadzonych w 2002 r. (po upływie wyznaczonego terminu) wystosował tylko 16 upomnień, mimo że 41 decyzji zostało wykonanych jedynie częściowo.

W PSSE w Suwałkach w 7 sprawach (na 55 zbadanych) dokonano więcej niż dwukrotnych prolongat, przy czym, postępowanie w przypadku obowiązku zainstalowania osłon na grzejnikach c.o. w korytarzach szkoły podstawowej prowadzone od 1991 r. nie zostało zakończone. Jednemu z podmiotów została wyrażona zgoda na obniżenie nadmiernego zapylenia do końca 2004 r. (prolongata dotyczyła terminu wykonania decyzji z 2000 r.), bez uprzedniego zbadania uzasadnienia wniosku. Nieprawdziwa okazała się bowiem informacja podana przez zainteresowanego, że została już zakupiona linia produkcyjna. Jako przyczynę nieządania dokumentów potwierdzających uzasadnienie prolongat terminów likwidacji uchybień PPIS podał, że w 2 przypadkach (szkoła i gimnazjum) okoliczności te ustalono telefonicznie oraz, że „...żadne rozporządzenie nie nakłada takiego obowiązku, a analizowanie sytuacji finansowej firm (najczęściej podawany powód) wykracza poza uprawnienia Inspekcji Sanitarnej”.

W PSSE w Zgierzu 10 razy były prolongowane terminy (do 31 grudnia 2003 r.) decyzji wydanej w 1991 r. (dot. właściwego wyposażenia pracowni protetycznej) i 7 razy (do 30 września 2003 r.) decyzji wydanej w 1995 r. (dot. doprowadzenia do właściwego stanu przychodni i oddziału odwykowego Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego).

Przypadki odmowy przedłużenia terminu likwidacji uchybień występowały sporadycznie i należy uznać je za uzasadnione.

PPIS w Poznaniu odmówił prolongaty terminu wykonania decyzji dotyczących zapewnienia warunków do mycia sprzętu i doprowadzenia do właściwego stanu sanitarnego ścian i posadzek sklepu mięsnego, gdyż decyzja była już 4-krotnie prolongowana, a z wniosku nie wynikało, że sytuacja ma się poprawić w najbliższym czasie. Odmówił także Zespołowi Klinik Specjalistycznych prolongaty terminu dokonania zmiany sposobu postępowania z bielizną przy łóżku chorego, bowiem wymagało to jedynie wprowadzenia zmian organizacyjnych.

3.2.1.7. Rzeczoznawcy do spraw sanitarnohigienicznych

W okresie kontrolowanym 360 osób w kraju miało uprawnienia rzeczoznawcy do spraw sanitarnohigienicznych, nadanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego, w tym 173 było pracownikami PIS. Postępowania związane z nadawaniem uprawnień rzeczoznawcy nie budzą uwag Najwyższej Izby Kontroli.

Lista rzeczoznawców do spraw sanitarnohigienicznych, do prowadzenia której zobowiązany był Główny Inspektor Sanitarny, zgodnie z art. 34 ust. 3 ustawy o PIS nie była jednak prowadzona rzetelnie. W 70 przypadkach pominięto niektóre dane, mimo że przewidziane były one w stosowanej przez GIS dokumentacji. Przykładowo, najczęściej było brak:

- daty nadania uprawnienia - w 30 przypadkach,
- informacji o zatrudnieniu osoby uprawnionej w stacji sanitarno-epidemiologicznej - w 17 przypadkach,
- nazwy stacji sanitarno-epidemiologicznej zatrudniającej rzeczoznawcę - w 5 przypadkach,
- określenia zakresu uprawnień - w 5 przypadkach.

W rejestrach rzeczoznawców prowadzonych przez 10 kontrolowanych WSSE figurowało 241 rzeczoznawców, z tego 110 (45,6%) z nich było pracownikami PIS. W 2002 r. zaopiniowali oni 21135 projektów inwestycyjnych, remontowych itp., a w I połowie 2003 r. – 12464, przy czym rzeczoznawcy będący pracownikami PIS odpowiednio 9361 i 5876 projektów (44% i 47%).

W 20 z 49 skontrolowanych stacji sanitarno-epidemiologicznych było zatrudnionych w 2002 r. 52 rzeczoznawców, a do 30 czerwca 2003 r. – 46.

Stwierdzono, że w 148 przypadkach 8 pracowników PIS (w 6 stacjach) uczestniczyło w odbiorach obiektów, których projekty uprzednio opiniowali jako rzeczoznawcy w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, mimo iż stanowiło to podstawę do wyłączenia ich od udziału w postępowaniu w sprawie, zgodnie z art. 24 kpa. W sposób oczywisty prowadziło to do sytuacji konfliktu interesów, stwarzając ryzyko wystąpienia korupcji.

Miało to miejsce w **PSSE w Bytomiu** (7 przypadków), w **PSSE w Chojnicach** (12 przypadków), w **PSSE w Zgierzu** (24 przypadki), w **PSSE w Tucholi** (24 przypadki), w **PSSE w Szamotułach** (15 przypadków) oraz w **PSSE w Gliwicach** (66 przypadków).

Przykładowo: ten sam rzeczoznawca zatrudniony w PSSE w Zgierzu opiniował projekty i dokonywał odbioru opiniowanych inwestycji dotyczących 5 sklepów branży przemysłowej, 3 sklepów spożywczych, 2 zakładów fryzjerskich, 5 obiektów biurowych, po 1 stacji kontroli pojazdów, hurtowni materiałów budowlanych, warsztatu stolarskiego. Podobna sytuacja miała miejsce w PSSE w Tucholi i dotyczyła 5 sklepów spożywczych, 4 sklepów branży przemysłowej, 4 zakładów krawieckich, 2 zakładów gastronomicznych, 1 stacji benzynowej i 4 zakładów przemysłowych. Wobec faktu, że zatrudniony tam rzeczoznawca był jedynym pracownikiem nadzoru zapobiegawczego, dla zapewnienia obiektywnego odbioru inwestycji PPIS ustanowił zasadę, aby uczestniczył w nim także pracownik odpowiedniego nadzoru bieżącego.

Z wyjaśnień **PPIS w Zgierzu** wynika, iż, jego zdaniem, rzeczoznawca w momencie opiniowania projektu nie jest stroną w rozumieniu art. 28 kpa, a w szczególności wymaga wyjaśnienia czy na pewno pracownik nadzoru sanitarnego ma interes prawny w sposobie rozstrzygnięcia sprawy. Skutkiem takiego poglądu, zdaniem NIK, jest naruszenie art. 24 kpa³⁵. Rzeczoznawca bowiem jest niewątpliwie biegłym w swojej dziedzinie i bezwzględnie powinien być wyłączony od udziału w postępowaniu.

W pozostałych 14 stacjach (70%) zostały stworzone wewnętrzne regulacje (w różnej formie), zmierzające do zapewnienia bezstronności postępowania i wyeliminowania potencjalnych zagrożeń korupcyjnych³⁶.

Przykładowo: PPIS w Poznaniu poleceniem służbowym z dnia 10 stycznia 2002 r. zobowiązał pracowników nadzoru zapobiegawczego do unikania uczestnictwa w

³⁵ zgodnie z art. 24 § 1 pkt 4 kpa pracownik organu administracji publicznej podlega wyłączeniu od udziału w postępowaniu m. in. w sprawie, w której był świadkiem lub biegłym.

³⁶ Na omawiany problem zwracał uwagę Główny Inspektor Sanitarny już ponad 5 lat temu, przypominając państwowym inspektorom sanitarnym w piśmie z dnia 27 listopada 1998 r. (ZPN-09323/98), że w związku z powtarzającymi się zarzutami dotyczącymi proponowania inwestorom przez pracowników PIS zlecenia opracowania im dokumentacji projektowych, które później podlegają opiniowaniu pod względem sanitarnym przez osoby wykonujące dokumentację dla tych projektów, **postępowanie w tym przedmiocie reguluje art. 24 kpa, zgodnie z którym opracowywanie projektów przez pracowników, którzy później je opiniują i dokonują odbioru obiektów wykonanych na tej dokumentacji, jest niedopuszczalne i sprzeczne z prawem.**

Najwyższa Izba Kontroli w pełni podziela stanowisko GIS i przypomina, że w maju 2001 r. wnioskuje o ustanowienie zakazu prowadzenia przez pracowników PIS działalności gospodarczej zbieżnej z zadaniami Stacji, w tym także wykonywania uprawnień rzeczoznawcy do spraw sanitarnohigienicznych, o którym mowa w art. 34 ustawy o PIS. Wniosek zawarty był na str. 11 informacji NIK o wynikach kontroli

odbiorach obiektów, które uprzednio opiniowali, a jeśli wyjątkowo miałyby dojść do takiego przypadku, to w odbiorze ze strony PSSE musi uczestniczyć komisja złożona przynajmniej z 2 pracowników z różnych działów. PPIS w Bytomiu wyjaśnił, że powiadomił ustnie zatrudnionego rzeczoznawcę o zakazie uczestnictwa w procesie podejmowania decyzji w sprawach, które wcześniej opiniował. PPIS w Nysie na wniosek asystenta ds. zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wyłączył go od udziału w 5 postępowaniach, ponieważ uczestniczył on w opracowywaniu dokumentacji projektowej, stanowiącej przedmiot uzgodnienia z PIS.

3.2.1.8. Prowadzenie działalności gospodarczej przez pracowników PIS i członków ich rodzin

W 7 stacjach stwierdzono prowadzenie przez pracowników PIS, lub członków ich rodzin, działalności podlegającej ustawowemu nadzorowi sanitarnemu. Wprawdzie obowiązujące normy prawne nie zobowiązują pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej do ograniczeń w prowadzeniu działalności gospodarczej, zbieżnej z zadaniami PIS lub podlegającej ustawowemu nadzorowi sanitarnemu oraz do ujawniania takiej działalności prowadzonej przez członków najbliższej rodziny. Niemniej prowadzenie takiej działalności przez pracowników PIS, lub członków ich rodzin, niewątpliwie prowadzi do konfliktu interesów, budzi przy tym wątpliwości co do obiektywności postępowania i powinno stanowić przesłankę do wyłączenia pracownika od udziału postępowania w sprawie na podstawie art. 24 kpa³⁷.

Przykładowo, PPIS w Mielcu pełnił jednocześnie funkcje prezesa zarządu w 3 spółkach prawa handlowego, podlegających nadzorowi sanitarnemu kierowanej przez siebie stacji. Ale tylko z 2 tych spółek został wyłączony - na swój wniosek - z postępowania w sprawie nadzoru sanitarnego przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie. Nie został natomiast wyłączony w odniesieniu do trzeciej spółki.

bieżącego nadzoru sanitarnego sprawowanego przez Inspekcję Sanitarną w warunkach reformy administracji publicznej – Warszawa, maj 2001 r.

³⁷ Zgodnie z art. 24 § 1 pkt 1 kpa pracownik organu administracji publicznej podlega wyłączeniu od udziału w postępowaniu m. in. w sprawie, w której jest stroną albo pozostaje z jedną ze stron w takim stosunku prawnym, że wynik sprawy może mieć wpływ na jego prawa lub obowiązki.

Problem ten różnie był traktowany i rozwiązywany przez badane Stacje. W 21 stacjach (43%) zostały stworzone regulacje zmierzające do wyeliminowania tych zagrożeń. Wobec braku norm regulujących powyższe zagadnienia, przyjęte rozwiązania należy ocenić pozytywnie, choć zastosowała je tylko niespełna połowa kontrolowanych.

WPIS w Katowicach i Białymstoku oraz PPIS w Hajnówce, Kolnie, Katowicach, Bytomiu i w Brzegu, działając na podstawie art. 101¹ Kodeksu Pracy, zawarli z pracownikami umowy o zakazie konkurencji w czasie trwania stosunku pracy, w których pracownicy zobowiązali się nie świadczyć pracy na rzecz jakiegokolwiek podmiotu prowadzącego działalność konkurencyjną wobec PIS.

*Pracownicy **WSSE w Opolu, PSSE w Sokółce, Sieradzu, Jaśle, Łodzi, Nysie, Strzelcach Opolskich, Mielcu, Wieluniu, Otwocku, Pruszkowie i Krotoszynie** złożyli oświadczenia o nieprowadzeniu lub prowadzeniu działalności gospodarczej, a w **PSSE w Suwałkach** potwierdzające ich znajomość art. 24 kpa. W **WSSE w Rzeszowie** 14 pracowników nadzoru zapobiegawczego i bieżącego złożyło oświadczenia o nie prowadzeniu przez nich lub członków najbliższej rodziny działalności gospodarczej podlegającej nadzorowi sanitarnemu.*

W sytuacji prowadzenia przez pracowników, lub członków ich rodzin, działalności podlegającej ustawowemu nadzorowi sanitarnemu, nadzór nad taką działalnością został powierzony innemu pracownikowi, który na co dzień nie prowadzi postępowania w danym typie spraw.

*Miało to miejsce w **PSSE w Nysie** (4 przypadki), **Suwałkach** (2 przypadki), **Sokółce i Giżycku** (po 1 przypadku) i dotyczyło prowadzenia gabinetu medycyny rodzinnej, indywidualnej praktyki lekarskiej, handlu spożywczego i usług budowlanych.*

*Natomiast b. **PPIS w Pruszkowie** nie wystąpił do bezpośredniego przełożonego o wyłączenie od udziału w postępowaniu w sprawie dotyczącej swego małżonka w myśl art. 24 § 1 pkt 1 kpa³⁸ i wydał w tej sprawie postanowienie o niezgłoszeniu sprzeciwu dalszego prowadzenia usług lakiernictwa.*

³⁸ Zgodnie z art. 24 § 1 pkt 2 kpa pracownik organu administracji publicznej podlega m. in. wyłączeniu od udziału w postępowaniu w sprawie swego małżonka oraz krewnych i powinowatych do drugiego stopnia.

Pozostałych kontrolowanych 28 państwowych inspektorów sanitarnych wyjaśniało, że nie są im znane przypadki prowadzenia działalności gospodarczej przez pracowników, lub ich rodziny, lecz na potwierdzenie tego nie dysponowali w tym zakresie żadnymi dokumentami.

***PPIS w Gnieźnie** wyjaśnił, że nie ma opracowanych wewnętrznych regulacji w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej przez pracowników stacji i członków ich rodzin. Ustalone były natomiast podstawowe zasady, według których działalność gospodarcza nie powinna kolidować czasowo ani merytorycznie z wykonywaniem obowiązków służbowych.*

***PPIS w Przemyślu** nie posiadał wiedzy w przedmiocie wykonywania przez pracowników i członków ich rodzin zadań na rzecz innych podmiotów podlegających ustawowemu nadzorowi, ponieważ - jak wyjaśnił - ustawa o PIS nie reguluje prawnie powiązania pracowników stacji i członków ich rodzin prowadzących działalność gospodarczą. Podobną argumentację prezentowali **WPIS w Gdańsku, Poznaniu** i **PPIS w Kościerzynie**, wskazując na brak podstaw prawnych żądania, posiadania i dokumentowania takich informacji.*

***PPIS w Malborku** poinformował, że próba uzyskania dobrowolnych oświadczeń od pracowników o prowadzeniu działalności gospodarczej przez nich lub członków ich rodzin nie przyniosła oczekiwanego rezultatu, z braku podstawy prawnej składania takich oświadczeń.*

Z oświadczeń pracowników **PSSE w Radomiu** (złożonych z inicjatywy NIK podczas kontroli) wynikało, że 2 osoby dodatkowo zatrudnione są u innych pracodawców, przy czym w podmiotach objętych ustawowym nadzorem zatrudniona była 1 osoba i współmałżonek 1 z pracowników (wcześniej fakty te nie były znane).

3.2.1.9. Prawidłowość załatwiania skarg i wniosków

NIK ocenia pozytywnie sposób załatwiania skarg i wniosków przez zdecydowaną większość kontrolowanych stacji, nieprawidłowości zostały bowiem stwierdzone jedynie w 4 stacjach (8%).

*Przykładowo: w **WSSE w Warszawie** niezgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i*

*rozpatrywania skarg i wniosków³⁹ określona była procedura w tych sprawach. Przyjmowanie i koordynowanie rozpatrywania skarg i wniosków nie było bowiem powierzone wyodrębnionej komórce organizacyjnej, a prowadzony rejestr nie zawierał wszystkich wpływających skarg i wniosków. Podobnie w **PSSE w Otwocku** – 22 skargi zostały zarejestrowane w rejestrze korespondencji, inne 34 zostały odnotowane w dokumentach poszczególnych sekcji.*

***W PSSE w Nysie** w 8 z 69 skarg (12%) przekroczono termin ustalony art. 237 § 1 kpa (od 5 do 132 dni) i nie powiadomiono skarżących o przyczynie zwłoki i terminie załatwienia sprawy.*

***W PSSE w Brzegu** 8 z 33 (24%) skarżącym nie przekazano pisemnych zawiadomień o sposobie załatwienia skargi, z naruszeniem art. 237 § 1,3 i 4 kpa.*

3.2.1.10. Działalność usługowa w ramach prowadzonego środka specjalnego

Działalność taką realizowało w 2002 r. 47 zbadanych jednostek, a I półroczu 2003 r. – 48 (spośród 49).

Należy zwrócić uwagę, że prowadzenie działalności w ramach środka specjalnego budzi wątpliwości u samych usługodawców. Jeden z kontrolowanych państwowych wojewódzkich inspektorów sanitarnych, składając dla NIK wyjaśnienie podał, że traktuje środek specjalny jako zło konieczne, stojąc na stanowisku, że w praworządnym kraju organ kontroli nie może zarabiać na swoje utrzymanie, lecz wobec niedoboru środków budżetowych zmuszony jest prowadzić tę formę działalności dla pozyskania dodatkowych środków na dofinansowanie działalności kontrolnej.

Uzyskane przychody w ramach tej działalności wyniosły ponad 46 mln zł w 2002 r. i ponad 21,7 mln zł w I półroczu 2003 r., co odpowiadało 28% i 26% środków budżetowych przekazanych tym stacjom na ich działalność statutową (średnio w skali kraju w stacjach prowadzących środek specjalny relacje te wynosiły 40,7% oraz 30%). Najwyższe przychody z usług uzyskały stacje wojewódzkie, posiadające największe i najlepiej wyposażone zaplecze laboratoryjne.

Usługi w ramach środka specjalnego świadczyło w 2002 r. 3439 pracowników kontrolowanych stacji, a w I półroczu 2003 r. – 2581, tj. 51,5% i 44,5% ogółu zatrudnionych.

³⁹ Dz. U. Nr 5, poz. 46.

W tym czasie wykonano badań laboratoryjnych odpowiednio ponad 923 tys. i 424 tys., tj. o 16% i 18% więcej niż badań wykonanych w ramach zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego.

Dochody i koszty stacji sanitarno-epidemiologicznych w skali kraju, i w poszczególnych województwach, według danych Głównego Inspektora Sanitarnego przedstawia załącznik Nr 3 do niniejszej informacji, charakterystykę ekonomiczną badanych stacji zawiera załącznik Nr 4, stan zatrudnienia – załącznik Nr 5, liczbę wykonanych badań laboratoryjnych – załącznik Nr 6.

Należy zauważyć, że prowadzenie na tak dużą skalę działalności usługowej przez pracowników stacji, najczęściej wykonujących te same czynności w ramach zadań służbowych, powoduje ryzyko naruszenia zasady bezstronności wobec usługodawców, w odniesieniu do których realizowane są zadania nadzorcze PIS wynikające z ustawy. Spośród 154 pracowników **PSSE w Poznaniu**, wykonujących usługi w ramach środka specjalnego, 58 stanowili instruktorzy higieny, przeprowadzający kontrole w ramach nadzoru bieżącego. W **PSSE w Szamotułach** rzeczowy zakres umów na prowadzenie działalności usługowej, zawartych ze wszystkimi pracownikami upoważnionymi do kontroli obiektów objętych bieżącym nadzorem sanitarnym, w znacznej części pokrywał się z obowiązkami tych osób wykonywanymi w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego oraz obejmował m. in. także zadania polegające na propagowaniu usług świadczonych przez Stację.

W 19 stacjach, w ramach prowadzonej działalności usługowej, nieprawidłowo gospodarowano środkami specjalnymi.

W 5 stacjach (10%) w 2002 r. pobierane opłaty za usługi nie odzwierciedlały faktycznie ponoszonych kosztów:

W PSSE w Pruszkowie i Jaśle brak było kalkulacji kosztów badań laboratoryjnych i innych czynności realizowanych w ramach środka specjalnego. W PSSE w Jaśle pobierane były opłaty według stawek i narzutów stosowanych przez PSSE w Krośnie.

W PSSE w Sieradzu kalkulacja kosztów usług świadczonych przez Oddział Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku nie była aktualizowana od 1999 r.

W PSSE w Szamotułach i Malborku w kalkulacjach nie zostały uwzględnione wszystkie koszty usług (np. koszty materiałowe i podróży, przygotowania prób, ich rejestracji i zysku). Jak wyjaśnił PPIS w Szamotułach, miało służyć to pozyskiwaniu zleceńodawców (Stacja ta uzyskiwała w ramach środka specjalnego przychody w

wysokości 44% będących w jej dyspozycji środków budżetowych, tj. proporcjonalnie najwięcej spośród badanych PSSE).

W planach finansowych środka specjalnego na 2002 r. **PSSE w Pruszkowie i Elku** nie określono wysokości wynagrodzeń dla osób wykonujących badania i inne czynności, mimo takiego wymogu wynikającego z § 1 pkt 1 i § 7 ust. 3 zarządzenia Nr 1/01 GIS. Nadto b. dyrektor PSSE w **Pruszkowie** kwotę 4,7 tys. zł przeznaczyła na sfinansowanie własnych kosztów noclegu i dojazdów na studia podyplomowe.

W 1 przypadku stwierdzono realizację zadań z zakresu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego, które były wykonywane w ramach środka specjalnego.

W PSSE w Giżycku do przychodów środka specjalnego niewłaściwie zaliczono 55.940 zł (w tym 50.060 zł za wydawanie decyzji i opinii sanitarnych), mimo że dotyczyły one zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego. Poza tym od zakładów służby zdrowia niesłusznie pobrano w 2002 r. 5.880 zł za 168 badań wykonanych w ramach bieżącego nadzoru i w 2003 r. 5.670 zł za 162 badania, mimo że nie stwierdzono naruszeń wymagań higienicznych i zdrowotnych⁴⁰. Także opłaty te zaliczono niewłaściwie do przychodów środka specjalnego. Stwierdzono również, że analityczne kartoteki finansowe z 2002 r. nie odpowiadały wymogom art. 23 i 25 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴¹, gdyż zawierały przypadki nieczytelnych i niezrozumiałych skrótów poszczególnych operacji, bez podania jakich dochodów dotyczyły, a błędne zapisy były poprawiane bez zachowania ich czytelności.

Na płace w ramach usług wykonywanych na rzecz środka specjalnego przeznaczono w kontrolowanych stacjach w 2002 r. 10,6 mln zł, a w I półroczu 2003 r. – 4,6 mln zł (tj. 23% i 25% przychodów uzyskanych w ramach środka specjalnego), co stanowiło 48% i 48,4% ogółu wypłaconych wynagrodzeń przez wszystkie stacje w kraju w ramach środka specjalnego. W 4 stacjach stwierdzono nieprawidłowe wypłaty wynagrodzeń:

W PSSE w Mogilnie osoby sprawujące obsługę środka specjalnego otrzymały wynagrodzenie wyższe o 2,7 tys. zł, niż wynikało to z § 8 ust. 2 pkt 2 zarządzenia Nr 1 GIS.

Zastępcy WPIS w Katowicach została wypłacona w 2002 r. kwota 6,9 tys. zł, mimo że nie została z nim zawarta umowa cywilnoprawna.

⁴⁰ Zgodnie z art. 36 ust. 2 ustawy o PIS, za badania laboratoryjne i inne czynności wykonywane w związku ze sprawowaniem bieżącego nadzoru sanitarnego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nie pobiera się opłat od osób oraz jednostek organizacyjnych obowiązanych do przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych, jeżeli w wyniku badań nie stwierdzono naruszenia tych wymagań.

W PSSE w Poznaniu 4 pracownikom wypłacono wynagrodzenie w łącznej wysokości 7 tys. zł, mimo braku udokumentowania ich pracy.

W 12 PSSE (tj. w 24% badanych stacji) pracownicy świadczący usługi nie pobierali za to wynagrodzenia. Miało to miejsce w **PSSE w Aleksandrowie Kujawskim, Tucholi, Radomiu, Strzelcach Opolskich, Mielcu, Tarnobrzegu, Bytomiu, Katowicach, Sosnowcu, Hajnówce, Kolnie i Sokółce**. Usługi te świadczone były w godzinach pracy PSSE i, jak wyjaśnił **PPIS w Kolnie**, nie kolidowało to z terminową i prawidłową realizacją zadań ustawowych i było możliwe przy właściwej organizacji pracy. Zdaniem Najwyższej Izby kontroli działań takich nie można uznać za prawidłowe, bowiem pracownicy PIS w godzinach służbowych powinni realizować obowiązki wynikające z ich zakresów czynności, a zgodnie z § 2 pkt 2 Zarządzenia GIS z dnia 21 lutego 2001 r. w sprawie ustalenia regulaminu gospodarowania środkami specjalnymi⁴², wykonywanie czynności w ramach środka specjalnego nie wchodzi do obowiązków pracowniczych.

Ponadto realizację zadań w ramach środka specjalnego w godzinach służbowych stwierdzono także w **WSSE w Warszawie i Poznaniu, PSSE w Poznaniu i Sieradzu**, w których pracownicy byli za to wynagradzani, przy czym w **PSSE w Sieradzu** nie był przestrzegany obowiązek ewidencjonowania czasu do odpracowania, a w **WSSE w Warszawie** – czasu odpracowanego.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia realizację przez 15 kontrolowanych stacji obowiązku dokonywania wpłaty do budżetu państwa w wysokości 20% planowanych wpływów ze środka specjalnego w 2002 r.⁴³ Wartość wpłat dokonana przez wszystkie kontrolowane stacje powinna wynosić ok. 9,4 mln zł. Prawidłowo z tego obowiązku tego wywiązało się 30 stacji (64%), wpłacając ogółem ponad 5 mln zł, terminowo i w wymaganej wysokości. Kolejne 10 stacji dokonało części wpłat w terminie (ok. 1 mln zł, co stanowiło 60% ich zobowiązań), regulując z opóźnieniem pozostałe zobowiązania wobec budżetu. Natomiast 5 stacji żadnej wpłaty (ogółem 1,5 mln zł) nie dokonały terminowo. Opóźnienia w zapłacie wynosiły od 1 dnia do roku. Na dzień zakończenia kontroli 6 stacji zalegało z wpłatą 802 tys. zł. Szczegółową analizę wpłat zawiera załącznik Nr 7 do niniejszej informacji.

WSSE w Katowicach z ogólnej należnej skarbowi państwa kwoty 1125 tys. zł uregulowała w 2002 r. tylko 400 tys. zł, zalegając do dnia zakończenia kontroli z wpłatą

⁴¹ t. j. Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm.

⁴² Dz. U. MZ Nr 2, poz. 3.

725 tys. zł. O fakcie tym, i naruszeniu dyscypliny finansów publicznych, UKS w Katowicach powiadomił w marcu 2003 r. Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych przy Ministrze Zdrowia.

PSSE w Szamotułach przekazała do budżetu państwa 80,2 tys. zł w 6 ratach, przy czym 4 wpłaty na ogólną kwotę 38 tys. zł były opóźnione od 3 do 25 dni.

WSSE w Poznaniu wpłaciła do budżetu z opóźnieniem 10 miesięcznym 1.041 tys. zł.

PSSE w Pruszkowie z opóźnieniem 67 i 21 dni dokonała wpłaty rat kwartalnych w wysokości 7 tys. i 14 tys. zł.

PSSE w Gliwicach kwotę 4,8 tys. zł wpłaciła z opóźnieniem 83 dni, 5,8 tys. zł z opóźnieniem 94 dni i 5 tys. zł z opóźnieniem 144 dni.

PSSE w Krotoszynie kwotę 13,2 tys. zł, tj. 75% raty wpłat za I kwartał 2002 r. dokonano z 3 dniowym opóźnieniem, natomiast pozostałą kwotę oraz raty za kolejne kwartały zapłacono 20 grudnia 2002 r., tj. z opóźnieniem wynoszącym odpowiednio 8, 5 i 2 miesiące.

PSSE w Poznaniu wpłaty za I kwartał w wysokości 75 tys. zł dokonała ze 123 - dniowym opóźnieniem, za II i III kwartał – w tej samej wysokości, z opóźnieniem 70 i 34 dni oraz kwoty 25 tys. zł za IV kwartał – z opóźnieniem 7 dni.

PSSE w Gnieźnie wpłaty za I kwartał w wysokości 15 tys. zł dokonała z 39 dniowym opóźnieniem, za II z opóźnieniem 71 dni. Kolejnych wpłat należności do budżetu Stacja dokonywała w lutym 2003 r. (4 tys. zł), marcu 2003 r. (12 tys. zł) i 30 lipca 2003 r. (5.4 tys. zł).

Przyczynami powyższych nieprawidłowości były, według uzyskanych wyjaśnień, trudności finansowe poszczególnych stacji.

PWIS w Katowicach podał, że zaległości wystąpiły w wyniku znacznego zmniejszenia limitu wydatków w 2002 r., wskutek czego wydatki bieżące w roku 2002 w 87,7% musiały być pokryte z przychodów środka specjalnego, co uniemożliwiało dokonanie wpłat do budżetu w wymaganej wysokości. Podobną argumentację przedstawiał **PPIS w Pruszkowie**, wskazując, że w związku z blokadą wydatków dokonaną przez Wojewodę Mazowieckiego w listopadzie 2001 r. Stacja na koniec I kwartału 2002 r.

⁴³ zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 1998 r. o finansach publicznych – t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 ze zm.

zmuszona była regulować zobowiązania wymagalne (dot. czynszu, dostaw energii, zaopatrzenia materiałowego, odczynników).

Także ustalenia Urzędu Kontroli Skarbowej z maja 2003 r. dokonane w **PSSE w Łodzi** wskazują na wadliwe gospodarowanie środkami specjalnymi.

Do realizacji przyjmowane były zlecenia od podmiotów, które zalegały z zapłatą za wcześniejsze usługi. Kalkulacja kosztów zawierała różne procentowo narzuty do kosztów bezpośrednich, mimo że § 3 zarządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 29 lipca 1992 r. w sprawie zasad ustalania wysokości opłat za badania i inne czynności wykonywane przez organy państwowej inspekcji sanitarnej⁴⁴ stanowił, że do kosztów bezpośrednich dolicza się procentowy narzut, wynikający z pośrednich kosztów utrzymania stacji. Brak było w kalkulacjach badań kosztów manipulacyjnych, określonych w regulaminie działalności usługowej na poziomie od 20 do 60% od końcowej sumy rachunku. Stosowano odmienne cenniki dla różnych podmiotów i ustalano opłaty za niektóre badania na poziomie kosztów bezpośrednich. 10 tys. zł zamiast na przychody budżetowe przekazano na środek specjalny. W sprawozdaniu budżetowym Rb-32 podano błędne dane w wyniku czego skierowano zawiadomienie o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych przez dyrektora i głównego księgowego PSSE. Brak też było wyodrębnionego rachunku bankowego dla obsługi działalności usługowej stacji.

Natomiast Urząd Kontroli Skarbowej decyzją z 16 czerwca 2003 r., określił zobowiązanie **PSSE w Wieluniu** z tytułu należności budżetowej w łącznej kwocie 95,4 tys. zł, tj. o 58,2 tys. zł wyższej od wpłaconej z tytułu środka specjalnego. W wyniku złożonego odwołania dyrektor Izby Skarbowej w Łodzi utrzymał w mocy decyzję UKS.

Najwyższa Izba kontroli pozytywnie ocenia działania **PSSE w Szamotułach**. Wykonując usługi w ramach środka specjalnego, w przypadku stwierdzenia uchybień podejmowała takie same działania, jak w przypadku realizacji ustawowego nadzoru. Np. w przypadku badań dla podmiotów nadzorowanych przez inną Stację, przekazywała tej stacji wyniki swoich badań lub - w odniesieniu do podmiotów bezpośrednio nadzorowanych - wydawała decyzje o odsunięciu pracowników od wykonywania pracy albo sporządzała pisma z zaleceniami wyłączenia urządzenia z eksploatacji.

⁴⁴ M. P. Nr 27, poz. 192.

4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

4.1. Przygotowanie kontroli

Wyniki wcześniejszej kontroli bieżącego nadzoru sanitarnego sprawowanego przez Inspekcję Sanitarną w warunkach reformy administracji publicznej, przeprowadzonej przez NIK na przełomie lat 2000/2001, stanowiły ukierunkowanie badań niniejszej kontroli. Według stanu prawnego obowiązującego od 1 stycznia 1999 r. do 24 sierpnia 2001 r. organy Inspekcji Sanitarnej umiejscowione były w zespolej administracji rządowej stopnia wojewódzkiego i powiatowego. Konsekwencją zmian dokonanych w 2001 r. była też zmiana sposobu finansowania stacji. Kontrolą objęto zatem funkcjonowanie PIS w zmienionej sytuacji organizacyjno-prawnej⁴⁵.

4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli.

Postępowanie kontrolne zakończono 17 grudnia 2003 r. Kierownicy skontrolowanych jednostek nie skorzystali z przysługującego im prawa⁴⁶ zgłoszenia zastrzeżeń, co do ustaleń opisanych w protokołach kontroli.

Stwierdzone nieprawidłowości oraz wnioski wynikające z ustaleń przedstawionych w protokołach omówione zostały na 7 naradach pokontrolnych.

Do kierowników wszystkich 51 skontrolowanych jednostek skierowano wystąpienia pokontrolne, zawierające uwagi, oceny oraz wnioski w sprawie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Ponadto przekazano wystąpienie pokontrolne do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie, w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Mielcu.

W wystąpieniach skierowanych do kierowników kontrolowanych jednostek NIK postulowała m.in. o:

- ograniczenie przewlekłości postępowania przy egzekwowaniu wykonania decyzji administracyjnych,
- wyeliminowanie przypadków niewykonywania dyspozycji określonej w art. 27 ustawy o PIS, tj. obligatoryjnego wydawania decyzji w sytuacji stwierdzenia naruszenia wymagań higienicznych i zdrowotnych,

⁴⁵ vide przypis 9 i 10

⁴⁶ Art. 55 ust. 1 i art. 56 ust. 1 ustawy o NIK

- realizację obowiązku powiadamiania właściwych organów, powołanych do sprawowania nadzoru nad kontrolowanymi jednostkami, o stwierdzonych nieprawidłowościach mogących stwarzać zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi, zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 30 ustawy o PIS,
- przestrzeganie zasady dokumentowania wszystkich czynności, mających znaczenie dla sprawy w toku postępowania administracyjnego,
- eliminowanie sytuacji korupcjogennych, mogących mieć miejsce przy występowaniu konfliktu interesów ze strony pracowników PIS,
- systematyczne uaktualnianie baz danych dot. podmiotów podlegających nadzorowi sanitarnemu,
- przestrzeganie zasad gospodarowania środkiem specjalnym⁴⁷ zgodnie z zarządzeniem Nr 1/01 z dnia 21 lutego 2001 r. GIS w tej sprawie.
- uregulowanie zaległości w przekazaniu na rzecz Skarbu Państwa 20% planowanych w 2002 r. wpływów ze środka specjalnego.

Do uwagi zawartej w wystąpieniu pokontrolnym, dotyczącej braku uregulowań wewnętrznych, określających planowanie i przeprowadzanie kontroli, zgłosił zastrzeżenia z-ca PWIS w Warszawie. NIK odmówiła ich przyjęcia, jako zgłoszonych przez osobę nieupoważnioną.

W odpowiedziach na wystąpienia pokontrolne ich adresaci informowali o podjętych działaniach, zmierzających do usunięcia wszystkich stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości. PWIS w Katowicach poinformował, że przekazał na rzecz Skarbu Państwa 725 tys. zł zaległych zobowiązań za 2002 r. (500 tys. zł w grudniu 2003 r. i 225 tys. zł w I kwartale 2004 r.) z tytułu wpłat od planowanych wpływów ze środka specjalnego.

⁴⁷ Dz. Urz. MZ Nr 2, poz. 3.

5. Załączniki

1. Ważniejsze normatywne akty prawne dotyczące kontrolowanej problematyki
2. Wykaz jednostek organizacyjnych NIK uczestniczących w kontroli oraz podmiotów objętych kontrolą
3. Dochody i koszty stacji sanitarno-epidemiologicznych wg danych GIS
4. Charakterystyka ekonomiczna kontrolowanych stacji
5. Stan zatrudnienia
6. Liczba wykonanych badań laboratoryjnych
7. Wpłaty do budżetu państwa w wysokości 20% planowanych wpływów ze środka specjalnego w 2002 r.

Załącznik Nr 1

Wykaz ważniejszych normatywnych aktów prawnych

1. Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej t.j. Dz. U z 1998 r. Nr 90, poz. 575 ze zm.
2. Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością – Dz. U. Nr 128, poz. 1408 – data wejścia w życie 10 listopada 2002 r. z wyjątkiem przepisów art. 8 ust. 1 pkt 5, art. 14 i art. 15 ust. 2, które wchodzi w życie z dniem przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej.
3. Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia – Dz. U. Nr 63, poz. 634 ze zm. – data wejścia w życie 23 września 2002 r. z tym, że art. 41 ust. 5 wszedł w życie z dniem 1 maja 2004 r., tj. uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej, zaś art. 10 ust. 3, art. 28 ust. 2, art. 30, art. 32, art. 36 ust. 6 i art. 48 ust. 1 w zakresie dotyczącym systemu HACCP obowiązują od dnia 1 stycznia 2004 r.
4. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego – tekst jednolity Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 , ze zm.
5. Ustawa budżetowa na 2002 r. z dnia 14 marca 2002 r. - Dz. U. Nr 30, poz. 275.
6. Ustawa z dnia 19 grudnia 1998 r. o finansach publicznych – t. j. Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 ze zm.
7. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 grudnia 1999 r. w sprawie nadania statutu Głównemu Inspektoratowi Sanitarnemu – Dz. U. Nr 111, poz. 1315.
8. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 sierpnia 2002 r. w sprawie nadania statutu Głównemu Inspektoratowi Sanitarnemu – Dz. U. Nr 142, poz. 1195 – obowiązuje od 1 stycznia 2003 r.
9. Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 15 czerwca 1999 r. w sprawie zasad i trybu upoważniania niektórych pracowników stacji sanitarno-epidemiologicznych do wykonywania w imieniu inspektorów sanitarnych określonych czynności kontrolnych i wydawania decyzji – Dz. U. Nr 57, poz. 613. Rozporządzenie obowiązywało do 1 stycznia 2002 r. i zostało uchylone art. 1 pkt 22 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Sanitarnej oraz niektórych ustaw - Dz.

- U. Nr 128, poz. 1407 ze zm. Od 6 marca 2004 r. obowiązuje w tej sprawie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 4 lutego 2004 r. w sprawie zasad i trybu upoważniania niektórych pracowników stacji sanitarno-epidemiologicznych do wykonywania w imieniu państwowych inspektorów sanitarnych określonych czynności kontrolnych i wydawania decyzji – Dz. U. Nr 24, poz. 217.
10. Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 29 lipca 1992 r. w sprawie zasad ustalania wysokości opłat za badania i inne czynności wykonywane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej – M. P. Nr 27, poz. 192., obowiązujące do dnia 1 stycznia 2003 r. i uchylone art. 55 pkt 3 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia – Dz. U. Nr 63, poz. 634 ze zm. Od 26 lutego 2004 r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 4 lutego 2004 r. w sprawie opłat za badania laboratoryjne oraz inne czynności wykonywane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej – Dz. U. Nr 20, poz. 193.
 11. Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 4 listopada 1985 r. w sprawie książki kontroli sanitarnej – Dz. U. Nr 56, poz. 289.
 12. Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 17 grudnia 1992 r. w sprawie nadawania uprawnień rzeczoznawcy do spraw sanitarnohigienicznych oraz opiniowania dokumentacji projektowej – Dz. U. z 1993 r. Nr 3, poz. 12, obowiązujące do 1 stycznia 2002 r. Od 13 grudnia 2002 r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie rzeczoznawców do spraw sanitarnohigienicznych - Dz. U. Nr 210, poz. 1792.
 13. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie wykazu granicznych stacji sanitarno-epidemiologicznych – Dz. U. Nr 133, poz. 1124 – obowiązuje od 1 stycznia 2003 r.
 14. Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 9 lipca 1996 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy - Dz. U. Nr 86, poz. 394 uchylone z dniem 1 maja 2004 r. art. 1 pkt 58 ustawy z dnia 14 listopada 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw – Dz. U. Nr 213, poz. 2081.
 15. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 czerwca 2000 r. w sprawie organizacji i zasad działania stacji sanitarno-epidemiologicznych oraz kwalifikacji wymaganych od

pracowników tych stacji (Dz. U. Nr 56, poz. 677) – uchylone z dniem 18 października 2002 r.

16. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 września 2002 r. w sprawie organizacji i sposobu działania stacji sanitarno-epidemiologicznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1342). Rozporządzenie weszło w życie 18 października 2002 r., z wyjątkiem § 3, § 4, § 5 ust. 2 i § 7 ust. 3 pkt 2, w części dotyczącej granicznych stacji sanitarno-epidemiologicznych, które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2003 r.
17. Zarządzenie Głównego Inspektora Sanitarnego Nr 1/01 z dnia 21 lutego 2001 r. w sprawie ustalenia Regulaminu gospodarowania środkami specjalnymi (Dz. Urz. MZ Nr 2, poz. 3).

Załącznik Nr 2

Wykaz jednostek organizacyjnych NIK uczestniczących w kontroli
oraz podmiotów objętych kontrolą

L.p.	Jednostka organizacyjna NIK	L.p.	Podmioty kontrolowane
1.	Departament Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia	1.	Główny Inspektorat Sanitarny Główny Inspektor Sanitarny Pan Andrzej Trybusz od 13 listopada 2001 r.
2.	Delegatura NIK w Białymstoku	2.	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku
		3.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Hajnówce
		4.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kolnie
		5.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Sokółce
		6.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Suwałkach
3.	Delegatura NIK w Bydgoszczy	7.	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bydgoszczy
		8.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Aleksandrowie Kujawskim
		9.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Chełmnie
		10.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Mogilnie
		11.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Tucholi
4.	Delegatura NIK w Gdańsku	12.	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku
		13.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Chojnicach
		14.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kościerzynie
		15.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Malborku
5.	Delegatura NIK w Katowicach	16.	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Katowicach
		17.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Katowicach
		18.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gliwicach
		19.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bytomiu
		20.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Sosnowcu
6.	Delegatura NIK w Łodzi	21.	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Łodzi
		22.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Łodzi
		23.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Sieradzu
		24.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Wieluniu
		25.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zgierzu
7.	Delegatura NIK w Olsztynie	26.	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Olsztynie
		27.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Elblągu
		28.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Elku
		29.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Giżycku
		30.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Iławie
		31.	Gospodarstwo Pomocnicze WSSE w Olsztynie „Punkt Szczepień Profilaktycznych”
8.	Delegatura NIK w Opolu	32.	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Opolu
		33.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Brzegu
		34.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nysie
		35.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Oleśnie
		36.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Strzelcach Opolskich
9.	Delegatura NIK w Poznaniu	37.	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Poznaniu
		38.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Poznaniu
		39.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krotoszynie
		40.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie
		41.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Szamotułach
10.	Delegatura NIK w Rzeszowie	42.	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rzeszowie
		43.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Jaśle
		44.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Mielcu
		45.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Przemyślu
		46.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Tarnobrzegu
11.	Delegatura NIK w Warszawie	47.	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Warszawie
		48.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Otwocku
		49.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Pruszkowie
		50.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Radomiu
		51.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Ożarowie

Dochody i koszty stacji sanitarno-epidemiologicznych wg danych GIS (w tys. zł)

L.p.	województwo	rok 2002					I półrocze 2003 r.				
		uzyskane przychody			poniesione koszty		uzyskane przychody			poniesione koszty	
		od dysponenta wyższego stopnia	wykonane dochody budżetowe ogółem	ze środka specjalnego	budżetowe	na wynagrodzenia ze środka specjalnego	od dysponenta wyższego stopnia	wykonane dochody budżetowe ogółem	ze środka specjalnego	budżetowe	na wynagrodzenia ze środka specjalnego
1	Dolnośląskie	51 399	4 887	8 536	51 399	1 687	28 983	1 727	4 222	28 219	494
2	Kujawsko Pomorskie	28 053	2 927	6 452	27 491	1 128	15 644	982	3 890	15 434	598
3	Lubelskie	56 640	2 127	53 406	30 410	695	32 319	863	3 230	16 988	459
4	Lubuskie	17 545	6 497	6 235	17 001	1 622	9 721	3 321	1 714	9 556	277
5	Łódzkie	38 865	3 072	7 921	38 731	1 616	22 006	722	4 090	21 047	807
6	Małopolskie	39 678	3 351	8 010	38 644	2 169	22 139	1 181	4 684	20 935	887
7	Mazowieckie	8 313	16 531	62 115	61 469	2 784	2 406	8 043	35 241	34 318	1 011
8	Opolskie	21 312	993	2 977	12 504	554	12 101	380	1 182	7 180	82
9	Podkarpackie	33 677	2 529	6 398	33 677	1 365	19 266	663	3 021	18 973	640
10	Podlaskie	22 096	1 629	3 303	22 096	218	12 740	460	2 261	12 265	156
11	Pomorskie	28 352	4 569	7 249	28 352	1 394	15 860	1 411	4 201	15 854	643
12	Śląskie	48 657	5 638	9 515	48 657	1 639	27 878	2 213	4 983	26 841	603
13	Świętokrzyskie	27 783	1 370	2 915	16 344	572	15 931	391	1 351	8 826	182
14	Warmińsko Mazurskie	24 137	2 075	5 929	24 137	536	13 658	563	2 950	13 626	302
15	Wielkopolskie	47 056	6 162	12 652	47 056	3 207	26 696	2 929	6 068	26 696	1 789
16	Zachodnio Pomorskie	24 525	3 402	7 531	24 525	1 715	14 157	1 367	4 044	13 614	627
Kraj		518 092	67 764	211 153 *	522 497	22 908	291 510	27 223	87 140 **	290 380	9 562

* w tym ok. 53 mln (25%) WSSE

** w tym ok. 23 mln zł (26%) WSSE

Załącznik Nr 4

Charakterystyka ekonomiczna kontrolowanych stacji (w tys. zł)

L.p.	nazwa WSSE/PSSE	rok 2002							I półrocze 2003 r.						
		uzyskane przychody				poniesione koszty			uzyskane przychody				poniesione koszty		
		od dysponenta wyższego stopnia	wykonane dochody budżetowe	ze środka specjalnego	% [3 : 1]	budżetowe	ze środka specjalnego		od dysponenta wyższego stopnia	wykonane dochody budżetowe	ze środka specjalnego	% [10 : 8]	ze środka specjalnego		
							ogółem	plące					budżetowe	ogółem	plące
1	WSSE Bydgoszcz	7 540	981	2 244	30%	6 978	2 292	464	4 092	312	1 328	32%	4 027	1 114	258
2	PSSE Aleksandrów Kuj.	1 129	101	221	20%	1 129	225	0	610	25	100	16%	596	83	0
3	PSSE Chelmno	470	53	91	19%	470	91	7	289	42	61	21%	289	57	0
4	PSSE Mogilno	846	90	232	27%	846	222	42	467	20	116	25%	465	93	14
5	PSSE Tuchola	685	40	65	10%	685	62	0	362	13	76	21%	362	34	0
6	WSSE Łódź	15 827	1 724	4 350	27%	15 797	4 278	1 023	6 181	221	2 000	32%	5 809	1 420	508
7	PSSE Łódź	6 528	488	1 040	16%	6 518	1 149	256	3 167	121	510	16%	3 146	481	111
8	PSSE Sieradz	1 329	70	279	21%	1 324	268	12	740	24	126	17%	695	110	0
9	PSSE Wieluń	1 420	45	539	38%	1 604	673	43	856	24	180	21%	856	106	1
10	PSSE Zgierz	1 147	71	123	11%	1 142	122	15	636	38	68	11%	620	61	8
11	WSSE Warszawa	9 511	2 741	5 263	55%	9 442	5 735	1 552	5 806	2 597	2 758	48%	5 469	2 758	619
12	Otwock	873	28	40	5%	868	47	2	463	10	27	6%	462	17	0
13	PSSE Pruszków	1 359	133	243	18%	1 354	199	31	750	37	113	15%	740	129	27
14	PSSE Ożarów	607	26	0	0%	602	0	0	344	10	8	2%	315	1	0
15	PSSE Radom	1 009	97	55	5%	1 009	57	0	501	66	64	13%	501	55	0
16	WSSE Opole	3 985	321	1 556	39%	3 915	1 580	303	2 298	113	657	29%	2 298	508	41
17	PSSE Brzeg	1 126	63	192	17%	1 051	190	60	572	33	79	14%	572	56	16
18	PSSE Nysa	1 127	84	230	20%	1 127	235	56	637	41	69	11%	637	47	3
19	PSSE Olesno	482	62	113	24%	482	117	26	286	28	23	8%	286	20	2
20	PSSE Strzelce Opolskie	699	67	127	18%	699	126	0	394	24	51	13%	394	52	0
21	WSSE Rzeszów	14 533	1 212	3 635	25%	14 533	3 609	1 125	7 685	61	1 713	22%	7 542	1 521	546
22	PSSE Jasło	1 669	111	325	19%	1 669	327	0	952	25	132	14%	952	129	0
23	PSSE Mielec	1 252	70	175	14%	1 252	174	8	753	16	76	10%	744	75	2
24	PSSE Przemyśl	1 041	87	101	10%	1 041	102	23	578	23	47	8%	577	33	0

l.p.	nazwa WSSE/PSSE	rok 2002							I półrocze 2003 r.						
		uzyskane przychody				poniesione koszty			uzyskane przychody				poniesione koszty		
		od dysponenta wyższego stopnia	wykonane dochody budżetowe	ze środków specjalnych	% [3 : 1]	budżetowe	na środki specjalne		od dysponenta wyższego stopnia	wykonane dochody budżetowe	ze środków specjalnych	% [10 : 8]	budżetowe	na środki specjalne	
							ogółem	place						ogółem	place
25	PSSE Tarnobrzeg	851	66	45	5%	851	45	0	520	21	32	6%	508	27	0
26	WSSE Gdańsk	7 332	1 975	2 503	34%	7 332	2 488	773	3 947	170	1 424	36%	3 947	665	301
27	PSSE Chojnice	968	144	329	34%	968	327	69	551	33	172	31%	551	160	35
28	PSSE Kościerzyna	822	55	144	17%	822	144	21	481	27	90	19%	481	83	13
29	PSSE Malbork	1 003	124	233	23%	1 003	233	21	562	36	106	19%	562	95	19
30	WSSE Katowice	13 801	2 404	4 450	32%	13 801	4 392	1 435	7 070	375	1 988	28%	6 552	1 998	512
31	PSSE Bytom	3 005	216	279	9%	3 005	268	0	1 694	72	126	7%	1 679	204	0
32	PSSE Gliwice	2 901	369	554	19%	2 901	561	17	1 639	172	279	17%	1 623	234	8
33	PSSE Katowice	3 127	196	369	12%	3 127	299	0	1 767	118	227	13%	1 738	184	0
34	PSSE Sosnowiec	1 686	178	230	14%	1 686	229	0	944	65	143	15%	901	143	0
35	WSSE Olsztyn	7 374	869	2 930	40%	7 374	2 921	344	3 267	173	1 340	41%	3 250	1 288	168
36	PSSE Elbląg	1 566	73	73	5%	1 566	75	3	865	30	56	6%	859	31	4
37	PSSE Elk	1 141	85	354	31%	1 141	354	39	621	34	128	21%	621	128	12
38	PSSE Giżycko	1 535	70	158	10%	1 535	155	3	647	25	76	12%	647	62	3
39	PSSE Hawa	818	119	263	32%	818	263	46	454	25	134	29%	454	134	27
40	WSSE Poznań	16 414	3 003	6 740	41%	16 414	7 740	1 878	8 147	1 140	2 702	33%	8 147	2 515	925
41	PSSE Gniezno	1 425	121	278	20%	1 425	314	72	787	58	149	19%	787	127	33
42	PSSE Krotoszyn	1 003	116	374	37%	1 003	374	93	553	58	155	28%	553	156	46
43	PSSE Poznań	6 178	647	1 300	21%	6 178	1 397	438	3 316	597	615	19%	3 316	604	208
44	PSSE Szamotuły	1 152	142	479	42%	1 152	440	162	641	60	189	29%	641	144	43
45	WSSE Białystok	8 854	514	1 522	17%	8 854	1 165	170	4 119	35	863	21%	3 869	467	120
46	PSSE Hajnówka	940	70	84	9%	940	72	0	525	27	77	15%	516	51	0

l.p.	nazwa WSSE/PSSE	rok 2002							I półrocze 2003 r.						
		uzyskane przychody				poniesione koszty			uzyskane przychody				poniesione koszty		
		od dysponenta wyższego stopnia	wykonane dochody budżetowe	ze środków specjalnych	% [3 : 1]	budżetowe	na środki specjalne		od dysponenta wyższego stopnia	wykonane dochody budżetowe	ze środków specjalnych	% [10 : 8]	budżetowe	na środki specjalne	
							ogółem	plące						ogółem	plące
47	PSSE Kolno	813	103	289	35%	813	271	0	460	17	150	33%	452	103	0
48	PSSE Suwałki	787	63	0	0%	787	0	0	543	29	0	0%	538	0	0
49	PSSE Sokółka	1 093	61	97	9%	1 093	73	0	623	28	120	19%	623	41	0
Razem		162 778	20 546	46 022	28%	162 122	46 481	10 630	84 161	7 348	21 724	26%	82 164	18 602	4 632

Załącznik Nr 5

Stan zatrudnienia

l.p.	nazwa WSSE/PSSE	rok 2002				I półrocze 2003 r.			
		ogółem	realizujących zadania w ramach środka specjalnego	dokonujących kontrole	rzeczoznawców	ogółem	realizujących zadania w ramach środka specjalnego	dokonujących kontrole	rzeczoznawców
1	WSSE Bydgoszcz	268	137	68	4	256	115	68	3
2	PSSE Aleksandrów Kujawski	41	36	26	0	40	37	24	0
3	PSSE Chełmno	19	13	13	0	19	11	11	0
4	PSSE Mogilno	33	29	22	0	31	27	20	0
5	PSSE Tuchola	23	18	16	1	24	16	16	1
6	WSSE Łódź	524	346	233	10	217	131	82	8
7	PSSE Łódź	255	76	166	0	217	51	152	0
8	PSSE Sieradz	53	34	25	0	53	33	25	0
9	PSSE Wieluń	57	0	36	0	56	0	24	0
10	PSSE Zgierz	51	16	32	1	47	15	30	1
11	WSSE Warszawa	236	241	93	7	330	229	85	7
12	PSSE Otwock	32	0	21	0	33	0	21	0
13	PSSE Pruszków	47	35	26	1	48	26	24	0
14	PSSE Ożarów	17	0	15	1	15	6	12	0,5
15	PSSE Radom	39	32	32	1	38	31	31	1
16	WSSE Opole	132	99	59	0	127	97	59	0
17	PSSE Brzeg	35	0	25	0	32	0	25	0
18	PSSE Nysa	47	31	28	0	43	29	28	0
19	PSSE Olesno	19	10	13	0	20	7	13	0
20	PSSE Strzelce Opolskie	25	15	20	0	20	16	16	0
21	WSSE Rzeszów	569	310	82	3	462	290	78	3
22	PSSE Jasło	70	44	42	0	67	46	42	0
23	PSSE Mielec	54	16	42	1	53	27	42	1
24	PSSE Przemyśl	42	24	31	0	41	16	31	0
25	PSSE Tarnobrzeg	34	21	17	0	40	26	22	1
26	WSSE Gdańsk	270	210	48	2	248	174	45	2
27	PSSE Chojnice	44	36	26	0,5	43	34	26	1
28	PSSE Kościerzyna	36	13	18	0	37	13	17	0
29	PSSE Malbork	39	21	25	0	39	20	25	0
30	WSSE Katowice	503	250	214	3	269	173	130	3

l.p.	nazwa WSSE/PSSE	31 grudnia 2002 r.				30 czerwca 2003 r.			
		ogółem	realizujących zadania w ramach środka specjalnego	dokonujących kontrole	rzeczoznawców	ogółem	realizujących zadania w ramach środka specjalnego	dokonujących kontrole	rzeczoznawców
31	PSSE Bytom	53	34	25	0	53	33	25	0
32	PSSE Gliwice	124	38	77	3	116	38	74	3
33	PSSE Katowice	138	31	104	0	138	31	104	0
34	PSSE Sosnowiec	71	35	34	0	65	35	34	0
35	WSSE Olsztyn	261	142	109	2	186	71	56	2
36	PSSE Elbląg	56	5	37	0	56	5	37	0
37	PSSE Elk	40	29	31	0	37	29	31	0
38	PSSE Giżycko	53	17	29	0	36	16	18	0
39	PSSE Iława	31	26	15	0	31	26	15	0
40	WSSE Poznań	535	471	214	6	247	188	83	3
41	PSSE Gniezno	56	45	36	0	58	44	35	0
42	PSSE Krotoszyn	39	28	29	0	38	28	29	0
43	PSSE Poznań	236	154	162	4	228	100	158	3
44	PSSE Szamotuly	51	43	20	1	51	43	21	0
45	WSSE Białystok	299	181	144	0	215	140	92	0
46	PSSE Hajnówka	37	12	17	0	37	12	16	0
47	PSSE Kolno	33	29	15	0	33	29	15	0
48	PSSE Suwałki	31	0	25	0	36	0	29	1
49	PSSE Sokółka	45	6	24	0	39	17	21	0
Razem		5805	3439	2661	51,5	4665	2581	2117	44,5

Załącznik Nr 6

Liczba wykonanych badań laboratoryjnych

lp.	nazwa WSSE/PSSE	rok 2002		I półrocze 2003 r.	
		w ramach ustawowego nadzoru	w ramach środka specjalnego	w ramach ustawowego nadzoru	w ramach środka specjalnego
1	WSSE Bydgoszcz	70600	71400	28600	66900
2	PSSE Aleksandrów Kujawski	3785	7582	2703	5166
3	PSSE Chełmno	1813	1097	866	944
4	PSSE Mogilno	10970	4616	4679	3239
5	PSSE Tuchola	3012	2391	551	5118
6	WSSE Łódź	91604	96245	20334	29602
7	PSSE Łódź	51200	8880	36063	3355
8	PSSE Sieradz	9820	7253	3666	3540
9	PSSE Wieluń	11461	18111	6852	8880
10	PSSE Zgierz	4161	4283	2001	2466
11	WSSE Warszawa	63381	71016	24457	34350
12	PSSE Otwock	1732	3198	444	1059
13	PSSE Pruszków	2846	3676	1463	1545
14	PSSE Ożarów	-	-	-	-
15	PSSE Radom	-	-	-	-
16	WSSE Opole	18811	42249	7282	17303
17	PSSE Brzeg	8505	8856	4906	3445
18	PSSE Nysa	16417	19735	8071	6775
19	PSSE Olesno	1103	1383	-	-
20	PSSE Strzelce Opolskie	5029	7681	1093	3258
21	WSSE Rzeszów	41729	91421	29751	28037
22	PSSE Jasło	708	12750	38	6367
23	PSSE Mielec	6157	10088	2515	5243
24	PSSE Przemyśl	342	8907	38	1604
25	PSSE Tarnobrzeg	-	-	-	-
26	WSSE Gdańsk	41283	26881	18690	10721
27	PSSE Chojnice	4939	7534	2329	4542
28	PSSE Kościerzyna	3584	3097	1751	1423
29	PSSE Malbork	6488	5194	2637	2414
30	WSSE Katowice	55902	29877	29877	23325
31	PSSE Bytom	9820	7253	3666	3540
32	PSSE Gliwice	9575	23950	4121	15818
33	PSSE Katowice	12813	14450	6384	11827
34	PSSE Sosnowiec	6585	11468	4476	7464
35	WSSE Olsztyn	17857	39878	8757	21338
36	PSSE Elbląg	-	-	-	-
37	PSSE Elk	4998	6947	3297	3384
38	PSSE Giżycko	9621	4579	3800	3486

l.p.	nazwa WSSE /PSSE	rok 2002		I półrocze 2003	
		w ramach ustawowego nadzoru	w ramach środka specjalnego	w ramach ustawowego nadzoru	w ramach środka specjalnego
41	PSSE Gniezno	6781	11997	3047	5908
42	PSSE Krotoszyn	14317	10626	6306	4614
43	PSSE Poznań	20487	24989	7335	11173
44	PSSE Szamotuły	5185	12324	2481	5664
45	WSSE Białystok	71264	83801	30317	39257
46	PSSE Hajnówka	4070	3010	1319	4080
47	PSSE Kolno	2149	3678	556	1993
48	PSSE Suwałki	-	-	-	-
49	PSSE Sokółka	13922	9950	4452	8526
Razem		796245	923558	354748	464038

Załącznik Nr 7

Wpłaty do budżetu państwa w wysokości 20% planowanych wpływów ze środka specjalnego w 2002 r. (w tys. zł)

L.p.	Nazwa WSSE/PSSE	kwoty należne budżetowi	zapłacone prawidłowo	zapłacone z opóźnieniem	nie zapłacone do zakończenia kontroli	uwagi
1	WSSE Bydgoszcz	472	472			
2	PSSE Aleksandrów Kujawski	44,2	44,2			
3	PSSE Chelmno	21	21			
4	PSSE Mogilno	52	52			
5	PSSE Tuchola	12,6	12,6			
6	WSSE Łódź	904	680	224		wpłata 4 dni po terminie
7	PSSE Łódź	230	230			
8	PSSE Sieradz	56	35,8	20,2		2 wpłaty po terminie od 20 do 24 dni
9	PSSE Wieluń	94,5	36,3	12,1	46,1	z opóźnieniem 95 dni uregulowano wpłatę za IV kw. 2002 r., od decyzji UKS dot. zapłaty pozostałej kwoty Stacja złożyła odwołanie
10	PSSE Zgierz	26	19,5	6,5		12 rat po terminie od 97 do 191dni
11	WSSE Warszawa	1 200	1 200			
12	PSSE Otwock	9,6	9,6			
13	PSSE Pruszków	49		49		11 rat po terminie od 97 do 191 dni
14	PSSE Ożarów	0	0	0	0	w 2002 r. nie był prowadzony środek specjalny
15	PSSE Radom	12	12			
16	WSSE Opole	291	291			
17	PSSE Brzeg	21,6	38,4			
18	PSSE Nysa	46	46			
19	PSSE Olesno	22,6	22,6			
20	PSSE Strzelce Opolskie	25,4	24,3	1,1		wpłata uzupełniająca dokonana w listopadzie 2003 r.
21	WSSE Rzeszów	625	625			
22	PSSE Jasło	65	40	11	14	część nadwyżki uregulowano z ponad 8-miesięcznym opóźnieniem, pozostało do zapłaty 14 tys. zł.
23	PSSE Mielec	35	35			
24	PSSE Przemyśl	20,2		16	4,2	opóźnienie 5 rat od 2 do 34 dni
25	PSSE Tarnobrzeg	9	9			

L.p.	Nazwa WSSE/PSSE	kwoty należne budżetowi	zapłacone prawidłowo	zapłacone z opóźnieniem	nie zapłacone do zakończenia kontroli	uwagi
26	WSSE Gdańsk	500	500			
27	PSSE Chojnice	66	66			
28	PSSE Kościerzyna	28,8	24,3		4,5	
29	PSSE Malbork	47	47			
30	WSSE Katowice	1 125	400		725	Wg wyjaśnienia PWIS wydatki bieżące w 2002 r. musiały w 87% być pokryte ze środka specjalnego, wobec zmniejszenia limitu wydatków o 1 mln zł do roku poprzedniego
31	PSSE Bytom	84,4	84,4			
32	PSSE Gliwice	110,8	55	34,8		wpłata 6 rat od 6 do 144 dni po terminie
33	PSSE Katowice	76		76		wpłata 9 rat od 38 do 210 dni po terminie
34	PSSE Sosnowiec	47,2	47,2			
35	WSSE Olsztyn	581	581			
36	PSSE Elbląg	14,6	14,6			
37	PSSE Elk	70,8	70,8			
38	PSSE Giżycko	32,4	32,4			
39	PSSE Ilawa	110,8	72,5	38,3		4 wpłaty opóźnione od 4 do 144 dni
40	WSSE Poznań	1 232		1 232		zapłata w 15 ratach po terminie od 9 do 360 dni, w 2002 r. wpłata tylko 191 tys. zł
41	PSSE Gniezno	57,2		57,2		zapłata w 6 ratach po terminie od 39 dni do ponad 9 m-cy (ostatnia wpłata 30 lipca 2003 r.)
42	PSSE Krotoszyn	74,8	74,8			
43	PSSE Poznań	270	20	250		wpłaty 4 rat po terminie od 7 do 123 dni
44	PSSE Szamotuły	88	42	38	8	wpłaty 4 rat po terminie od 3 do 25 dni, nie uregulowano 8 tys. zł nadwyżki
45	WSSE Białystok	304	304			
46	PSSE Hajnówka	17	17			
47	PSSE Kolno	60	60			
48	PSSE Suwałki	0	0	0	0	w 2002 r. nie był prowadzony środek specjalny
49	PSSE Sokółka	19,6	19,6			
Razem		9 361,1	6 488,2	2 066,2	801,8	